VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 68
THỨ SÁU
12.12.2025 (23.10 Ất Tỵ)
Số 149 (4283)
www.baovanhoa.vn
Email: baovanhoa@fpt.vn

Kiến tạo thể chế, mở đường cho kỷ nguyên phát triển

[8]

QUỐC HỘI THÔNG QUA LUẬT BÁO CHÍ (SỬA ĐỔI):

Mở rộng dư địa để báo chí phát triển

[3]

THAILAND 2025 SEA GAMES 33

Bóng đá nam và nữ hiên ngang vào bán kết

[14+15]

Đội tuyển U22 và đội tuyển bóng đá nữ Việt Nam thắng tiến vào bán kết

Ảnh: NHẬT THỊNH

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Bài toán cân bằng giữa bảo vệ trẻ em và quyền số

● **NGUYỄN ANH VŨ**

Lệnh cấm mạng xã hội đối với người dưới 16 tuổi mới ban hành tại Australia là một bước đi táo bạo và gây tranh cãi, phản ánh nỗ lực nghiêm túc của Chính phủ nước này trong việc giải quyết những nguy cơ mới của thời đại số. Chính sách này đặt ra câu hỏi lớn: Làm thế nào để cân bằng giữa việc bảo vệ thanh thiếu niên khỏi mặt trái của công nghệ, đồng thời tôn trọng quyền lợi và nhu cầu chính đáng của các em trong thế giới số? Đây không phải là bài toán đơn giản với đáp án trắng đen rõ ràng. **(Xem tiếp trang 2)**

TĂNG CƯỜNG BẢO VỆ BẢN QUYỀN GAME:

Sức bật giúp ngành game Việt bứt phá

[10]

XUẤT NHẬP KHẨU XUẤT BẢN PHẨM:

Cánh cửa mở rộng bản sắc văn hóa Việt trong dòng chảy toàn cầu

[11]

TỔNG BÍ THƯ TÔ LÂM:

Kiên trì tuyên truyền giáo dục và thực hành văn hóa liêm chính

Hôm qua 11.12, Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực (Ban Chỉ đạo Trung ương) đã tổ chức Hội nghị toàn quốc tổng kết công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng. Tổng Bí thư Tô Lâm, Trưởng ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực dự và chủ trì Hội nghị.

Hội nghị tổ chức theo hình thức trực tiếp kết hợp trực tuyến trên 4.000 điểm cầu ở các Ban, Bộ, ngành Trung ương, các quân khu, quân chủng, binh chủng thuộc lực lượng vũ trang và các tỉnh, thành phố, xã, phường, đặc khu trong cả nước, với tổng số trên 190.000 đại biểu.

Sau khi nghe báo cáo và các ý kiến phát biểu tâm huyết, trách nhiệm, phát biểu kết luận Hội nghị, Tổng Bí thư Tô Lâm nhiệt liệt biểu dương, khen ngợi, đánh giá cao sự nỗ lực, cố gắng của những thành tích, kết quả đã đạt được trong công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực của nhiệm kỳ Đại hội XIII của Đảng trong suốt thời gian qua. Bên cạnh các kết quả đạt được vẫn còn những tồn tại, hạn chế, Tổng Bí thư đề nghị xác định rõ trách nhiệm, có kế hoạch, biện pháp để khắc phục hiệu quả, không để nhắc lại và tuyệt đối không được để tái diễn trong thời gian tới.

Đồng tình với các bài học nêu trong báo cáo tổng kết, Tổng Bí thư đã khái quát thành 10 chữ dễ nhớ, dễ thực hiện, đó là: "Kiên trì, quyết tâm, đồng thuận, toàn diện và đột phá". Nhiệm vụ trọng tâm thời gian tới, Tổng Bí thư chỉ rõ, tham nhũng là khuyết tật bẩm sinh của quyền lực, là "giặc nội xâm" đe dọa sự trong sạch của đảng, sự tồn vong của chế độ. Đây là cuộc đấu tranh ngay trong mỗi con người, mỗi cơ quan, tổ chức, đơn vị và địa phương rất khó khăn, phức tạp, đòi hỏi phải quyết tâm chính trị cao, hành động quyết liệt, kiên trì, liên tục.

Tổng Bí thư nêu rõ, ba yêu cầu chung: Phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực phải đặt lợi ích quốc gia dân tộc, lợi ích của nhân dân lên trên hết; góp phần xây dựng Đảng hệ thống chính trị trong sạch vững mạnh, hiệu năng, hiệu lực, hiệu quả thực sự liêm chính phục vụ nhân dân và thúc đẩy phát triển đất nước. Đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, phải kiên quyết, kiên trì, thường xuyên, liên tục xử lý nghiêm nhưng nhân văn, không có vùng cấm, không có ngoại lệ, đồng thời bảo vệ cán bộ đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm vì lẽ chung, không để "sợ sai, sợ trách nhiệm", cản trở sự phát triển. Chuyển mạnh sang phòng ngừa, lấy phòng ngừa là chính, là trọng tâm, phát huy vai trò, tính chiến đấu của các tổ chức, cơ sở đảng và sự giám sát của nhân dân để đề cao trách nhiệm, nêu gương của người đứng đầu, chủ động nhận diện, dự báo, cảnh báo vi phạm từ sớm, từ xa, từ cơ sở chi bộ, không để vi phạm nhỏ tích tụ thành sai phạm lớn, không để tái diễn các sai phạm cũ.

Tổng Bí thư Tô Lâm phát biểu chỉ đạo Hội nghị — Ảnh: TTXVN

Về năm nhóm nhiệm vụ trọng tâm, Tổng Bí thư đề nghị, thực hiện đồng bộ các giải pháp phòng ngừa từ sớm, từ xa, từ gốc để "không thể" tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Phòng ngừa phải trở thành yêu cầu bắt buộc trong mọi chương trình kế hoạch, nhiệm vụ xây dựng đảng, hệ thống chính trị, phát triển kinh tế - xã hội của mỗi cơ quan, tổ chức, đơn vị địa phương ở từng chi bộ; tiếp tục hoàn thiện cơ chế kiểm soát quyền lực trong mọi lĩnh vực, quyền lực càng cao thì giám sát phải càng chặt chẽ, xóa bỏ triệt để cơ chế xin cho, bịt kín những "kẽ hở", không để "lợi ích nhóm" cài cắm, thao túng trong các cơ chế chính sách, quy hoạch, các văn bản pháp luật; triển khai thực chất, nâng cao hiệu quả các biện pháp công khai, minh bạch, trách nhiệm, giải trình, kiểm soát tài sản, thu nhập; tăng cường tự kiểm tra, giám sát ngay từ cơ sở, từ chi bộ...

Kiên trì tuyên truyền giáo dục và thực hành văn hóa liêm chính và thúc đẩy các điều kiện đảm bảo để cán bộ, đảng viên "không cần", "không muốn" tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Phải đưa giáo dục liêm chính trở thành việc làm thường xuyên, tự giác, tự nguyện như "cơm ăn, nước uống, áo mặc hằng ngày" và trở thành nội dung yêu cầu bắt buộc của tất cả các cấp học, cơ sở giáo dục trong từng tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị; phải xây dựng chiến lược, hành động quyết tâm thực hiện bằng được mục tiêu xây dựng quốc gia liêm chính, xã hội liêm chính với ba trụ cột trọng tâm: Thể chế liêm chính, nền công vụ liêm chính, đội ngũ cán bộ công chức liêm chính; sớm cải cách mạnh mẽ chính sách tiền lương, chính sách nhà ở để đảm bảo cuộc sống cho cán bộ đảng viên không cần tham nhũng, lãng phí, tiêu cực và phải tăng cường cải cách tư pháp.

Tiếp tục xu thế chủ động tiến công phát hiện và xử lý nghiêm đồng bộ các hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực theo nguyên tắc "không có vùng cấm, không có ngoại lệ", "bất vị thân" không ai được phép vượt quá "lằn ranh đỏ". Đẩy mạnh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực ở địa phương cơ sở; phải đảm bảo xây dựng bộ máy chính quyền địa phương hai cấp thực sự liêm chính gần dân, phục vụ nhân dân. Tiếp tục kiện toàn tổ chức bộ máy và nâng cao năng lực hiệu quả phối hợp giữa các cơ quan chức năng phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực.

Tổng Bí thư chỉ rõ ba đột phá: Phải đột phá về thể chế, đây là công việc đã và đang tích cực triển khai, cần tập trung khắc phục ngay những sơ hở, thiếu sót trong các quy định của pháp luật và quy định của Đảng để không chấp nhận việc đổ lỗi cho cơ chế pháp luật khi xảy ra vi phạm; phải sớm hoàn thiện bộ chỉ số đánh giá hiệu quả công tác phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực. Phải đột phá về công tác cán bộ, phải tập trung triển khai có hiệu quả các quy định mới của Bộ Chính trị về công tác cán bộ, siết chặt kỷ luật kỷ cương, tăng cường quản lý giám sát cán bộ, kiên quyết loại bỏ bộ máy những cán bộ tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, đùn đẩy né tránh trách nhiệm không dám làm. Mỗi cán bộ đảng viên, nhất là người đứng đầu các cấp ủy phải gương mẫu tự giác khép mình vào tổ chức, tuân thủ các quy định vượt qua những cám dỗ nhận thức rất rõ công quỹ là của dân, công quyền là vì dân. Nên mọi việc đều phải xuất phát từ dân, vì dân, không được vì riêng tư, không làm ảnh hưởng đến niềm tin của nhân dân. Bất kỳ ai có hành vi tham nhũng, lãng phí, tiêu cực, cản trở đổi mới, cản trở sự phát triển của đất nước không chỉ có lỗi rất lớn mà còn có tội với Đảng, Nhà nước và nhân dân và chắc chắn sẽ bị xử lý nghiêm khắc.

Phải đột phá về ứng dụng khoa học công nghệ và chuyển đổi số, đảm bảo công khai, minh bạch, trách nhiệm giải trình, tập trung xây dựng chính quyền số, xã hội số, công dân số, hoàn thiện cơ sở dữ liệu, mở rộng hóa đơn điện tử, đấu thầu, đấu giá, công khai trên nền tảng số, kiểm soát tài sản, thu nhập bằng công nghệ có cơ chế lộ trình bảo đảm minh bạch tài sản trong toàn xã hội, đẩy mạnh thanh toán không dùng tiền mặt, kiểm soát các giao dịch lớn qua hệ thống ngân hàng... Tổng Bí thư đề nghị mỗi cán bộ, đảng viên hãy gương mẫu tự soi, tự sửa, rèn luyện liêm chính. Mỗi cơ quan hãy xây dựng một môi trường làm việc minh bạch, kỷ luật. Mỗi người dân hãy tiếp tục đồng hành, giám sát và góp sức vào công cuộc quan trọng này... **P.V** ***(tổng hợp)***

Bài toán...

(Tiếp theo trang 1)

Mặt tích cực, chính sách này cho thấy xã hội đã thức tỉnh trước tác hại tiềm tàng của mạng xã hội và sẵn sàng hành động vì lợi ích của thế hệ tương lai. Chính sách gửi thông điệp mạnh mẽ đến các công ty công nghệ rằng, an toàn của trẻ em phải được đặt lên hàng đầu, buộc họ phải cải thiện thiết kế sản phẩm nếu muốn giữ chân nhóm người dùng trẻ trong tương lai. Ngay cả những người không hoàn toàn đồng tình với lệnh cấm cũng thừa nhận nó tạo ra cú hích cần thiết để chúng ta nghiêm túc nhìn lại vai trò của mạng xã hội trong đời sống con em mình.

Tuy nhiên, chính sách "mạnh tay" này cũng phơi bày những mâu thuẫn và thách thức: Một bên là khát khao quay về môi trường trong lành cho tuổi thơ, bên kia là thực tế không thể đảo ngược của kỷ nguyên kết nối. Có ý kiến ví von lệnh cấm này giống như "dùng búa tạ để đập vỡ hạt nhỏ", rất quyết liệt nhưng chưa chắc trúng đích, thậm chí có thể gây tác dụng phụ. Thực tế có lẽ sẽ nằm đâu đó ở giữa hai thái cực.

Như GS Nicholas Carah (Đại học Queensland) nhận định, lệnh cấm của Australia có thể là bước thụt lùi nếu chúng ta dừng lại ở đó, nhưng cũng có thể là bước đệm để tiến lên nếu biết tận dụng nó đúng cách. Vấn đề cốt lõi không nằm ở việc "cho trẻ lên mạng hay không" mà là "tạo môi trường mạng an toàn và lành mạnh ra sao". Sau lệnh cấm, xã hội cần chuyển trọng tâm sang việc xây dựng những chuẩn mực mới cho văn hóa số: Yêu cầu nền tảng chịu trách nhiệm hơn trong việc bảo vệ người dùng trẻ, đồng thời trao kỹ năng và tiếng nói cho thanh thiếu niên để họ trở thành công dân số có trách nhiệm.

Tổ chức UNICEF tại Australia kêu gọi lắng nghe ý kiến của chính người trẻ và tập trung sửa chữa "phần lõi" của mạng xã hội thay vì chỉ trì hoãn độ tuổi sử dụng. Đây có lẽ là hướng đi bền vững hơn, kết hợp giữa quy định thông minh với giáo dục và đối thoại để vừa bảo vệ được trẻ em khỏi hiểm họa, vừa không tước đi quyền lợi chính đáng của các em trong thế giới số đang phát triển.

Lệnh cấm dưới 16 tuổi ở Australia giống như một phép thử lớn. Nó có thể mang lại kết quả tích cực như nhiều người kỳ vọng, hoặc phơi bày những vấn đề mới như phe phản đối lo ngại. Dù thế nào, nó cũng đã khởi động một cuộc thảo luận toàn cầu về việc vẽ đường biên an toàn cho tuổi thơ trong kỷ nguyên số. Hy vọng rằng từ cuộc tranh luận này, xã hội sẽ tìm ra những giải pháp cân bằng và sáng suốt hơn, để thế hệ trẻ vừa được bảo vệ khỏi mặt trái công nghệ, vừa được trao quyền và chuẩn bị hành trang bước vào thế giới trực tuyến một cách tự tin, lành mạnh.■

QUỐC HỘI THÔNG QUA LUẬT BÁO CHÍ (SỬA ĐỔI):

Mở rộng dư địa để báo chí phát triển

● **HÀ AN - THU SÂM**

Tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội vừa thông qua Luật Báo chí (sửa đổi). Luật gồm 4 chương, 51 điều và sẽ có hiệu lực từ ngày 1.7.2026. Việc thông qua Luật được đánh giá là sự kiện có ý nghĩa quan trọng, tạo nền tảng pháp lý đồng bộ, hiện đại, đáp ứng yêu cầu phát triển báo chí trong thời kỳ mới.

Quốc hội biểu quyết thông qua Luật Báo chí (sửa đổi)

Luật Báo chí (sửa đổi) đã bám sát thực tiễn hoạt động báo chí và định hướng phát triển lâu dài của ngành. So với luật hiện hành, Luật lần này có nhiều điểm mới nổi bật, thể hiện tầm nhìn chiến lược trong bối cảnh chuyển đổi số. Một trong những nội dung đáng chú ý là việc xác định rõ các loại hình báo chí trong bối cảnh mới. Cùng với đó, Luật bổ sung các chính sách phát triển báo chí và bảo đảm nguồn lực thực hiện, từ cơ chế tài chính đến đầu tư hạ tầng và ưu đãi thuế theo hướng khả thi hơn.

Điều 9 Luật Báo chí (sửa đổi) quy định Nhà nước có chính sách đầu tư trọng tâm, trọng điểm trong đào tạo, bồi dưỡng nhân lực chuyên môn, phát triển nhân lực chuyển đổi số báo chí, nghiên cứu khoa học, ứng dụng công nghệ hiện đại; xây dựng nền tảng số báo chí quốc gia, hạ tầng dữ liệu báo chí số và công cụ số phục vụ giám sát hoạt động báo chí trên không gian mạng. Bên cạnh đó, Nhà nước có chính sách giao nhiệm vụ, đặt hàng, đấu thầu và hỗ trợ cước vận chuyển, chi phí đăng tải, truyền dẫn, phát sóng đối với các nội dung phục vụ nhiệm vụ chính trị, quốc phòng, an ninh; thông tin về tình trạng khẩn cấp; thông tin đối ngoại; truyền thông chính sách; phục vụ thiếu nhi, người khiếm thính, khiếm thị; đồng bào dân tộc thiểu số, vùng sâu, vùng xa, miền núi, biên giới, hải đảo… Đây là cơ chế quan trọng bảo đảm báo chí thực hiện tốt chức năng xã hội, đồng thời duy trì hoạt động bền vững trong điều kiện thị trường cạnh tranh khốc liệt.

Một điểm mới nhận được sự quan tâm lớn là chính sách ưu đãi thuế cho báo chí. Theo Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp, báo chí được hưởng mức thuế suất 10%. Trước đây, chỉ báo in được hưởng mức này, trong khi các loại hình khác chịu thuế 20%. Việc thống nhất mức thuế ưu đãi góp phần tạo môi trường bình đẳng, thúc đẩy kinh tế báo chí và hỗ trợ các tòa soạn trong quá trình chuyển đổi số. Luật Báo chí (sửa đổi) tiếp tục làm rõ các điều kiện hoạt động báo chí, cơ chế cấp phép và tổ chức bộ máy. Trong đó, quy định về cơ quan báo chí chủ lực đa phương tiện là điểm nhấn quan trọng, phù hợp xu thế phát triển báo chí hội tụ. Khoản 5 Điều 15 nêu rõ: Cơ quan báo chí chủ lực đa phương tiện có nhiều loại hình báo chí, có cơ quan trực thuộc, được hưởng cơ chế tài chính đặc thù và phải phù hợp với Chiến lược phát triển và quản lý hệ thống báo chí được Thủ tướng phê duyệt. Khoản 4 Điều 26 cho phép lãnh đạo cơ quan báo chí chủ lực đa phương tiện được kiêm nhiệm lãnh đạo một hoặc nhiều cơ quan báo chí trực thuộc. Quy định này giúp tinh gọn bộ máy, tận dụng nguồn lực con người chất lượng cao.

Đáng chú ý, khoản 7 Điều 15 giao Chính phủ quy định chi tiết cơ chế tài chính đặc thù cho từng cơ quan báo chí chủ lực đa phương tiện, tương ứng với mức độ tự chủ. Đây được xem là bước tiến quan trọng để hình thành các cơ quan báo chí có năng lực cạnh tranh trong khu vực và trên thế giới. Luật cũng quy định cụ thể về thẻ nhà báo, trách nhiệm pháp lý của cơ quan báo chí và nhà báo đối với nội dung thông tin; quyền yêu cầu cải chính, gỡ bỏ thông tin vi phạm trên các nền tảng. Theo quy định mới, người được cấp thẻ lần đầu phải có thời gian công tác liên tục từ hai năm trở lên tại cơ quan đề nghị cấp thẻ và đã qua lớp bồi dưỡng nghiệp vụ, đạo đức nghề báo. Đáng chú ý, người làm việc tại cơ quan tạp chí khoa học không thuộc đối tượng cấp thẻ.

Về cung cấp thông tin cho báo chí, Luật quy định cơ quan báo chí và nhà báo có quyền và nghĩa vụ không tiết lộ người cung cấp thông tin, trừ trường hợp có yêu cầu bằng văn bản của cơ quan có thẩm quyền. Quy định này vừa bảo vệ nguồn tin, vừa bảo đảm trách nhiệm pháp lý rõ ràng. Trong bối cảnh công nghệ phát triển hiện nay, Luật cũng đã hoàn thiện quy định về quản lý hoạt động báo chí trên không gian mạng và ứng dụng công nghệ mới, bao gồm việc điều chỉnh hành vi ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI).

Cục trưởng Cục Báo chí (Bộ VHTTDL) Lưu Đình Phúc nhấn mạnh, việc Quốc hội biểu quyết thông qua Luật Báo chí (sửa đổi) đánh dấu một bước tiến quan trọng trong tiến trình hoàn thiện thể chế về báo chí của nước ta. Trong bối cảnh truyền thông toàn cầu đang thay đổi mạnh mẽ bởi công nghệ số và nhu cầu thông tin của công chúng ngày càng cao, Luật Báo chí (sửa đổi) đã xác lập khuôn khổ pháp lý rõ ràng, bao quát đầy đủ các loại hình báo chí từ báo in, phát thanh, truyền hình đến báo chí điện tử, phù hợp với xu thế phát triển đa dạng của hệ sinh thái truyền thông hiện đại. Mục tiêu trọng tâm của lần sửa đổi này là tăng cường hiệu lực quản lý nhà nước nhưng đồng thời mở rộng dư địa để báo chí phát triển trong trật tự, trong hội nhập, mà không đánh mất bản chất cách mạng, nhân văn vốn có. Việc hoàn thiện Luật cũng là bước đi cần thiết nhằm thể chế hóa chủ trương, đường lối của Đảng về công tác báo chí; đáp ứng yêu cầu quản lý trong bối cảnh khoa học - công nghệ, phương thức truyền thông và hành vi tiếp nhận thông tin đang biến đổi nhanh chóng; đồng thời khắc phục những bất cập của hệ thống pháp luật hiện hành.

Luật Báo chí (sửa đổi) được thông qua sẽ tạo hiệu ứng tích cực trên nhiều bình diện. Với Nhà nước, Luật cung cấp công cụ pháp lý đủ mạnh để chủ động quản trị rủi ro truyền thông, bảo đảm an ninh tư tưởng và chủ quyền không gian mạng. Với các cơ quan báo chí, Luật mở hành lang pháp lý thúc đẩy kinh tế báo chí, chuyển đổi số, khai thác nội dung đa nền tảng, phát triển cơ quan báo chí chủ lực đa phương tiện, nền tảng để tiến tới hình thành các tập đoàn báo chí tầm quốc gia. ■

Bế mạc kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV

Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn phát biểu bế mạc kỳ họp

Sau 40 ngày làm việc liên tục, khẩn trương, nghiêm túc, với tinh thần khoa học, đổi mới, trách nhiệm cao, chiều qua 11.12, kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XV đã bế mạc. Phát biểu bế mạc kỳ họp thứ 10, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho biết: "Quốc hội đã xem xét, thảo luận, biểu quyết thông qua 51 luật, 39 nghị quyết, trong đó có 8 nghị quyết quy phạm pháp luật. Đây là một khối lượng lập pháp rất lớn, chiếm gần 30% tổng số luật, nghị quyết quy phạm được ban hành của cả nhiệm kỳ. Các luật, nghị quyết được thông qua vừa đáp ứng kịp thời yêu cầu thực tiễn, vừa kiến tạo khuôn khổ pháp lý cho giai đoạn mới".

Nhìn lại chặng đường 5 năm qua, Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn cho biết: Ngay từ đầu nhiệm kỳ, đại dịch Covid-19 diễn biến rất phức tạp, gây hậu quả nghiêm trọng, Quốc hội phải họp trực tuyến trong điều kiện giãn cách, nhiều đại biểu Quốc hội phải cách ly, đeo khẩu trang dự họp. Thời gian cuối nhiệm kỳ, trên khắp cả nước liên tiếp hứng chịu thiên tai, bão lũ, gây tổn thất nặng nề về người và tài sản của Nhà nước và nhân dân; đất nước lại phải đối mặt trước những diễn biến phức tạp, khó lường của tình hình khu vực và thế giới. Trước bối cảnh đó, cùng với các cơ quan trong hệ thống chính trị, dưới sự lãnh đạo của Đảng, Quốc hội đã nỗ lực vượt bậc, thích ứng linh hoạt và hành động quyết liệt, giữ vững đoàn kết và đã đạt kết quả khá toàn diện trên các lĩnh vực lập hiến, lập pháp, giám sát tối cao, quyết định các vấn đề quan trọng của đất nước...

"Nhiệm vụ, yêu cầu của đất nước trong giai đoạn phát triển mới đòi hỏi toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta phát huy cao độ tinh thần yêu nước, khát vọng phát triển, sức mạnh của nhân dân, của khối đại đoàn kết toàn dân tộc; đổi mới mạnh mẽ tư duy; thực hiện đồng bộ, hiệu quả các quyết sách chiến lược. Quốc hội, các cơ quan của Quốc hội, các vị đại biểu Quốc hội cố gắng, nỗ lực, quyết tâm cao hơn nữa, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì nhân dân, vì đất nước, góp phần quan trọng để đất nước ta bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc, vì một nước Việt Nam giàu mạnh, phồn vinh, văn minh, hạnh phúc", Chủ tịch Quốc hội Trần Thanh Mẫn nhấn mạnh.

L.SƠN

MỘT BỘ SÁCH GIÁO KHOA THỐNG NHẤT:

Từ chủ trương đến đồng thuận xã hội

LTS: Việc tiến tới xây dựng một bộ sách giáo khoa (SGK) thống nhất đang trở thành mối quan tâm lớn của xã hội trong bối cảnh Chương trình Giáo dục phổ thông 2018 đã được triển khai đồng loạt trên cả nước. Từ yêu cầu ổn định, tiết kiệm chi phí đến bảo đảm công bằng trong tiếp cận tri thức, chủ trương này không chỉ mang ý nghĩa quản lý mà còn tác động sâu rộng tới đời sống giáo dục.

Bài 1: YÊU CẦU TẤT YẾU TỪ THỰC TIỄN

● **HOÀNG HƯƠNG**

Sau nhiều năm triển khai cơ chế xã hội hóa SGK với nhiều bộ sách song song, thực tiễn giáo dục đang đặt ra yêu cầu cấp thiết về một bộ SGK thống nhất, ổn định, bảo đảm công bằng trong tiếp cận tri thức, giảm gánh nặng chi phí cho xã hội và thuận lợi cho công tác quản lý, điều hành.

Từ năm học 2026-2027, học sinh sẽ sử dụng chung một bộ SGK thống nhất trên toàn quốc

Chủ trương này đã được xác lập ở tầm chiến lược và đang từng bước được cụ thể hóa trong quá trình triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018.

Từ chủ trương đến ổn định lâu dài cho giáo dục

Việc xã hội hóa biên soạn SGK được triển khai theo tinh thần đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, với kỳ vọng tạo ra môi trường cạnh tranh lành mạnh, đa dạng học liệu, góp phần nâng cao chất lượng dạy và học. Thực tế, trong những năm đầu triển khai Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, sự xuất hiện của nhiều bộ SGK đã phần nào đáp ứng được yêu cầu đổi mới phương pháp giảng dạy, mở rộng lựa chọn cho các cơ sở giáo dục.

Tuy nhiên, càng đi vào vận hành trên diện rộng, những bất cập của việc tồn tại nhiều bộ SGK song song càng bộc lộ rõ. Sự khác biệt về cấu trúc nội dung, cách tổ chức bài học, phương pháp tiếp cận sư phạm và hệ thống học liệu đi kèm khiến giáo viên phải liên tục thích nghi, thậm chí cùng một môn học nhưng phải thay đổi cách dạy tùy theo bộ sách mà nhà trường lựa chọn. Với phụ huynh, việc con em chuyển trường, chuyển địa phương đồng nghĩa với nguy cơ phải mua lại sách mới, phát sinh thêm chi phí. Trong khi đó, công tác kiểm tra, đánh giá, ra đề, xây dựng ngân hàng câu hỏi và tổ chức các hoạt động học tập liên trường cũng đứng trước yêu cầu phải dung hòa nhiều cách tiếp cận khác nhau.

Từ thực tiễn này, yêu cầu về một bộ SGK thống nhất, ổn định, có tính chuẩn mực ngày càng trở nên rõ nét. Đây không còn là câu chuyện riêng của ngành giáo dục, mà trở thành mối quan tâm chung của xã hội, gắn với bài toán chi phí đào tạo, hiệu quả đầu tư ngân sách, cũng như yêu cầu công bằng trong tiếp cận giáo dục. Ở tầm chiến lược, Bộ Chính trị đã xác định rất rõ việc hoàn thiện thể chế giáo dục, xây dựng môi trường giáo dục ổn định, đồng bộ, hiệu quả là một trong những nhiệm vụ trọng tâm. Trong đó, việc tổ chức thực hiện chương trình và SGK phải bảo đảm tính lâu dài, tránh xáo trộn không cần thiết, không để việc thay đổi học liệu trở thành gánh nặng cho giáo viên, phụ huynh và học sinh.

Trên cơ sở đó, Chính phủ đã có những chỉ đạo cụ thể, yêu cầu các Bộ, ngành liên quan, trước hết là Bộ GD&ĐT tổ chức rà soát toàn diện việc triển khai SGK theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Việc rà soát không chỉ dừng ở chất lượng nội dung mà còn mở rộng sang các yếu tố về tổ chức hệ thống, giá thành, năng lực cung ứng, tác động xã hội và yêu cầu quản lý nhà nước. Từ đó, nghiên cứu phương án tối ưu theo hướng thống nhất, ổn định, bền vững, phù hợp với điều kiện thực tiễn của Việt Nam. Chủ trương tiến tới một bộ SGK thống nhất là kết quả của quá trình tổng kết thực tiễn, đánh giá thấu đáo những mặt được và chưa được của cơ chế nhiều bộ sách. Quan trọng hơn, đây là bước đi mang tính chiến lược nhằm tạo nền tảng ổn định lâu dài cho giáo dục phổ thông trong bối cảnh đất nước bước vào giai đoạn phát triển mới, với yêu cầu ngày càng cao về chất lượng nguồn nhân lực.

> *Đây không còn là câu chuyện riêng của ngành giáo dục, mà trở thành mối quan tâm chung của xã hội, gắn với bài toán chi phí đào tạo, hiệu quả đầu tư ngân sách, cũng như yêu cầu công bằng trong tiếp cận giáo dục.*
>
> *Ở tầm chiến lược, Bộ Chính trị đã xác định rất rõ việc hoàn thiện thể chế giáo dục, xây dựng môi trường giáo dục ổn định, đồng bộ, hiệu quả là một trong những nhiệm vụ trọng tâm. Trong đó, việc tổ chức thực hiện chương trình và SGK phải bảo đảm tính lâu dài, tránh xáo trộn không cần thiết.*

Những tiêu chí cốt lõi

Trong quá trình nghiên cứu phương án một bộ SGK thống nhất, các tiêu chí lựa chọn được đặt ra ở tầm chính sách, bảo đảm bộ sách được lựa chọn không chỉ phù hợp về mặt học thuật mà còn đáp ứng đầy đủ yêu cầu về tổ chức hệ thống, hiệu quả kinh tế, xã hội và an toàn trong cung ứng.

Trước hết, bộ SGK thống nhất phải bảo đảm tính đầy đủ, đồng bộ và toàn diện, bao quát tất cả các môn học, hoạt động giáo dục theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018, kể cả những môn học ít học sinh lựa chọn hoặc có tính đặc thù. Điều này nhằm bảo đảm mọi học sinh ở các địa phương đều có điều kiện tiếp cận đầy đủ chương trình giáo dục như nhau, không để xảy ra tình trạng thiếu học liệu ở các môn học "kén người học". Cùng với SGK là yêu cầu xây dựng một hệ sinh thái học liệu đi kèm đồng bộ, từ sách giáo viên, sách bài tập, tài liệu tham khảo đến hệ thống học liệu số như bài giảng điện tử, video, audio, học liệu tương tác, góp phần hỗ trợ hiệu quả cho hoạt động dạy và học trong nhà trường.

Một tiêu chí đặc biệt quan trọng là giá bán hợp lý, tối ưu chi phí cho xã hội. Giá SGK phải được xây dựng trên cơ sở tiết kiệm, minh bạch, hiệu quả, giảm áp lực chi tiêu của phụ huynh và ngân sách nhà nước. Khi chỉ sử dụng một bộ sách thống nhất trên phạm vi toàn quốc, quy mô in ấn lớn sẽ góp phần hạ giá thành, hạn chế tình trạng phải mua sắm lại sách theo từng năm học, từng địa phương, từ đó tiết kiệm đáng kể nguồn lực cho xã hội. Tính ổn định trong thực tiễn sử dụng cũng là một tiêu chí then chốt. Bộ sách được lựa chọn phải đạt được sự tin cậy rộng rãi của đội ngũ giáo viên, phụ huynh và học sinh, được sử dụng phổ biến, lâu dài, hạn chế tối đa việc thay đổi liên tục. Sự ổn định này giúp giáo viên yên tâm giảng dạy, chủ động trong xây dựng kế hoạch bài học, giảm áp lực tập huấn lại khi thay sách; đồng thời tạo thuận lợi cho việc tổ chức kiểm tra, đánh giá, điều hành giáo dục trên phạm vi toàn quốc.

Bên cạnh đó, bộ SGK thống nhất phải bảo đảm an ninh, an toàn trong cung ứng. Điều này đòi hỏi đơn vị thực hiện có đủ năng lực in ấn, phát hành trên phạm vi cả nước, kể cả tại vùng sâu, vùng xa, hải đảo; có khả năng chủ động ứng phó trong các tình huống thiên tai, dịch bệnh hoặc biến động thị trường. Đồng thời, việc cung ứng cũng phải thuận lợi cho việc triển khai các chính sách xã hội như đặt hàng, đấu thầu bằng ngân sách nhà nước, cấp phát miễn phí SGK cho học sinh thuộc diện khó khăn, học sinh vùng thiên tai, vùng đặc biệt khó khăn.

Cùng với đó, bộ sách phải bảo đảm tính nhất quán về triết lý, phương pháp sư phạm và kiểm tra, đánh giá từ lớp 1 đến lớp 12. Việc liên thông, đồng bộ trong cách tiếp cận giáo dục sẽ tạo thuận lợi cho quản lý chuyên môn trong nhà trường, xây dựng kế hoạch dạy học theo chủ đề, tổ chức kiểm tra, đánh giá theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh, đồng thời giảm áp lực cho giáo viên trong bối cảnh toàn ngành đang tiếp tục sắp xếp, tổ chức lại bộ máy quản lý giáo dục. Trên cơ sở các tiêu chí này, Bộ GD&ĐT đang từng bước nghiên cứu phương án triển khai theo hướng bảo đảm tính ổn định, kế thừa và phát triển, không gây xáo trộn hoạt động dạy, học đang vận hành theo Chương trình Giáo dục phổ thông 2018. Nguyên tắc xuyên suốt được đặt ra là bảo đảm chất lượng chuyên môn, tính đồng bộ của hệ thống, hiệu quả kinh tế, xã hội và phù hợp với yêu cầu quản lý nhà nước trong từng giai đoạn.

Chủ trương tiến tới một bộ SGK thống nhất không đơn thuần là câu chuyện kỹ thuật về biên soạn sách, mà là một quyết sách có ý nghĩa dài hạn đối với toàn bộ hệ thống giáo dục quốc dân. Khi bộ sách được lựa chọn trên cơ sở khoa học, minh bạch, ổn định, giáo viên yên tâm giảng dạy, học sinh được học tập trong môi trường ít xáo trộn, phụ huynh giảm áp lực chi phí, còn công tác quản lý giáo dục trở nên thống nhất và hiệu quả hơn. Đây cũng là nền tảng quan trọng để thực hiện mục tiêu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực, đáp ứng yêu cầu phát triển đất nước trong giai đoạn mới. ■ ***(Còn tiếp)***

THỊ TRƯỜNG BẤT ĐỘNG SẢN:

Hy vọng hay ảo vọng?

● **Bài, ảnh: ANH HUY**

Tạp chí *Forbes Việt Nam* (ấn phẩm của Báo *Văn Hóa*) tổ chức Hội nghị Bất động sản 2025 với chủ đề "Bất động sản hồi sinh - Hy vọng hay ảo vọng" vào chiều qua 11.12 tại TP.HCM, quy tụ lãnh đạo doanh nghiệp, chuyên gia tài chính và nhà hoạch định chính sách để cùng nhận diện xu hướng, thảo luận cơ hội và định hình chiến lược phát triển cho giai đoạn 2025-2030.

Các diễn giả quốc tế trong phiên thảo luận "Mạch dữ liệu của đất"

Hội nghị nhằm tìm kiếm câu trả lời cho câu hỏi "Thị trường bất động sản đã hồi sinh hay chưa?", đồng thời mở ra một góc nhìn mới: Bất động sản Việt Nam có thể hồi sinh theo cách nào, nhờ dữ liệu, vốn thông minh và tầm nhìn dài hạn ra sao để trở thành một thị trường năng động, nhân văn và có sức bật trong chu kỳ tới.

Nhìn lại nền kinh tế

Khai mạc Hội nghị, bà Đặng Minh Phương, Chủ tịch PHC Media *Forbes Việt Nam* nhấn mạnh, thời điểm những tháng cuối năm 2025 là dịp thích hợp để nhìn lại các biến động của bức tranh kinh tế toàn cầu. Thế giới đang vận hành trong trạng thái "vừa tái cấu trúc, vừa thích nghi", với sự dịch chuyển chuỗi cung ứng, điều chỉnh chính sách thương mại và cạnh tranh công nghệ giữa các nền kinh tế lớn. Những yếu tố này định hình một môi trường kinh doanh mới, nơi lợi thế cạnh tranh phụ thuộc ngày càng nhiều vào năng lực đổi mới.

Tại Việt Nam, số liệu 11 tháng đầu năm cho thấy những tín hiệu tích cực. FDI đạt 28,5 tỉ USD, tăng 15,2% so với cùng kỳ; riêng vốn đăng ký vào lĩnh vực bất động sản chiếm khoảng 20,7%, phản ánh sức hút của Việt Nam trên bản đồ đầu tư quốc tế. Bên cạnh đó, giải ngân đầu tư công duy trì ổn định, tiếp tục đóng vai trò "điểm tựa" trong bối cảnh kinh tế toàn cầu đối mặt nhiều thách thức. Đáng chú ý, thị trường tài chính bước sang giai đoạn mới khi Trung tâm Tài chính được thành lập và thị trường chứng khoán được nâng hạng lên nhóm "thị trường mới nổi thứ cấp", mở ra dòng vốn quy mô lớn, tác động trực tiếp đến thanh khoản, niềm tin và triển vọng của thị trường bất động sản.

Từ những dữ liệu trên, bà Đặng Minh Phương cho rằng, động lực phục hồi của nền kinh tế đã và đang hình thành; lĩnh vực bất động sản với vai trò kết nối dòng vốn đang bước vào thời điểm cần một cách tiếp cận mới. Ba năm qua, thị trường trải qua giai đoạn nhiều thăng trầm, thanh khoản thu hẹp, pháp lý nhiều điểm nghẽn, tâm lý thận trọng bao trùm nhiều phân khúc. Tuy nhiên, đây cũng chính là giai đoạn buộc ngành bất động sản nhìn lại mô hình phát triển của mình. Với tinh thần đó, chủ đề hội nghị năm nay được đặt ra như một câu hỏi thẳng thắn: Thị trường bất động sản thực sự đang hồi sinh hay chỉ tạm nghỉ trước một chu kỳ thách thức mới? Theo bà Phương, sự hồi sinh bền vững phải bắt đầu từ cách tiếp cận dựa trên dữ liệu thay vì cảm tính, để công nghệ hỗ trợ trực giác và xem giá trị bền vững là tiêu chuẩn chứ không chỉ là khẩu hiệu.

Những câu hỏi lớn

Theo nhiều chuyên gia, kinh tế toàn cầu bước vào năm 2025 trong chu kỳ đầy bất định và tái cấu trúc mạnh mẽ. Sau giai đoạn dài đối mặt với đại dịch, xung đột địa chính trị và biến động năng lượng, thế giới chứng kiến sự chuyển dịch của chuỗi cung ứng, dòng vốn và chính sách thương mại theo hướng khu vực hóa và thận trọng hơn. Cạnh tranh công nghệ giữa các nền kinh tế lớn gia tăng, tạo áp lực đổi mới lên mọi lĩnh vực, trong đó có bất động sản, ngành vốn gắn chặt với niềm tin, dòng tiền và kỳ vọng tăng trưởng.

Năm 2025 cũng được coi là năm bản lề đối với Việt Nam. Chính phủ kiên định với chính sách tiền tệ linh hoạt; đầu tư công giữ vai trò dẫn dắt tăng trưởng; FDI duy trì đà tăng mạnh. Thị trường tài chính đang tiến gần mốc nâng hạng lên "thị trường mới nổi thứ cấp" vào quý III năm 2025, một bước ngoặt có thể mở ra dòng vốn ngoại lớn hơn, lan tỏa sang lĩnh vực bất động sản. Thế nhưng, giữa những tín hiệu phục hồi, nhiều câu hỏi vẫn còn bỏ ngỏ: Liệu thị trường đã thực sự hồi sinh sau giai đoạn trầm lắng 2021-2024, hay chỉ đang trong nhịp phục hồi kỹ thuật ngắn hạn? Liệu sự tái cấu trúc của doanh nghiệp, dòng vốn và niềm tin có đủ mạnh để hình thành một chu kỳ tăng trưởng mới, xanh hơn, minh bạch hơn và bền vững hơn?

Trong giai đoạn mới, bất động sản Việt Nam đang chứng kiến nhiều chuyển dịch quan trọng, từ mô hình "bán sản phẩm" chuyển sang "kiến tạo trải nghiệm sống"; từ đầu cơ ngắn hạn sang phát triển đô thị bền vững; từ tăng trưởng theo chiều rộng sang chiều sâu. Các xu hướng Proptech, Fintech, tài chính xanh và tài chính hóa bất động sản được dự báo sẽ chi phối thị trường từ 2025 trở đi. Ứng dụng AI, IoT, vật liệu xanh và năng lượng tái tạo trong quy hoạch và vận hành đô thị trở thành chìa khóa nâng cao hiệu quả sử dụng năng lượng, tăng trải nghiệm sống và thiết lập chuẩn mực mới trong phát triển nhà ở. Việc học hỏi từ mô hình đô thị tiên phong, chuyển từ "bán căn hộ" sang "xây dựng cộng đồng" cũng được xem là yếu tố tạo lợi thế cạnh tranh cho doanh nghiệp trong chu kỳ tới.

Góc nhìn về hành trình hồi sinh

Trong bài phát biểu chính với chủ đề "Bất động sản hồi sinh?", ông Troy Griffiths, Phó Tổng Giám đốc Savills Việt Nam nhận định, thị trường Việt Nam sau ba năm nhiều biến động đang bước vào giai đoạn chuyển mình đáng chú ý. Những yêu cầu về minh bạch, quản trị, công nghệ và chuẩn mực phát triển bền vững không còn mang tính lựa chọn, mà trở thành tiêu chí bắt buộc. Theo ông, "hồi sinh" không chỉ là phục hồi thanh khoản, mà còn là quá trình tái cấu trúc toàn diện theo chuẩn mực mới của thị trường khu vực và quốc tế.

Hội nghị tiếp tục với hai phiên thảo luận chuyên sâu. Phiên thảo luận "Mạch dữ liệu của đất" tập trung vào câu chuyện dữ liệu và minh bạch, những yếu tố nền tảng giúp thị trường trở nên an toàn và hiệu quả hơn. Tham gia phiên này gồm các diễn giả quốc tế: Takashi Kagamoto, Tổng Giám đốc Mitsubishi Estate Vietnam; Alex Crane, Đồng sáng lập, Tổng Giám đốc Knight Frank Vietnam và ông Sami Kteily, Chủ tịch Hội đồng Thành viên Pebsteel. Các diễn giả phân tích cách dữ liệu giúp chuẩn hóa quy trình phát triển dự án, hỗ trợ dự báo thị trường và giảm rủi ro; đồng thời mở ra cơ hội mới cho dòng vốn quốc tế khi Việt Nam tiến gần hơn chuẩn minh bạch của khu vực. Phiên thảo luận hai với chủ đề "Thành phố biết thở", hướng đến mô hình đô thị bền vững, xanh và có khả năng thích ứng cao trong bối cảnh biến đổi khí hậu với sự tham gia của chuyên gia Việt Nam và quốc tế. Các diễn giả đồng thuận rằng, đô thị tương lai cần quy hoạch mở, ưu tiên không gian xanh, giao thông bền vững, ứng dụng công nghệ trong quản lý và vận hành, hướng tới "thành phố biết thở", cân bằng giữa phát triển và chất lượng sống.

Theo nhiều chuyên gia, trong bối cảnh kinh tế toàn cầu tiếp tục biến động, việc củng cố niềm tin, thúc đẩy minh bạch, ứng dụng công nghệ và theo đuổi giá trị bền vững được xem là chìa khóa để ngành bất động sản bước vào chu kỳ tăng trưởng mới, mạnh mẽ và dài hạn hơn. ■

Quảng Ngãi hoàn thành xây mới nhà ở cho người dân bị thiệt hại trước ngày 20.1

Theo Sở Nông nghiệp và Môi trường tỉnh Quảng Ngãi, các đợt bão, mưa lũ vừa qua đã gây thiệt hại về nhà ở trên địa bàn 84 xã, phường của tỉnh. Cụ thể: nhà bị sập đổ (thiệt hại hoàn toàn trên 70%): 58; nhà bị thiệt hại rất nặng (từ 50 - dưới 70%): 115; nhà bị thiệt hại nặng (từ 30 - dưới 50%): 409; nhà bị thiệt hại một phần (dưới 30%): 1.021.

Thực hiện chỉ đạo Thủ tướng Chính phủ, UBND tỉnh đã ban hành Kế hoạch triển khai "Chiến dịch Quang Trung", hỗ trợ xây dựng lại và sửa chữa nhà ở cho các hộ dân bị thiệt hại do thiên tai trên địa bàn tỉnh. Trong đó xác định cụ thể về thời gian, tiến độ hoàn thành việc xây dựng, sửa chữa nhà ở cho người dân theo đúng thời gian quy định. UBND tỉnh, Ủy ban MTTQ tỉnh đã thống nhất hỗ trợ kinh phí cho các hộ dân để khắc phục thiệt hại về nhà ở từ nguồn Quỹ cứu trợ tỉnh theo các mức: Hỗ trợ gia đình có nhà ở bị sập đổ hoàn toàn: 60 triệu đồng/hộ; nhà ở bị hư hỏng rất nặng (50-70%): 30 triệu đồng/hộ; nhà ở bị hư hỏng nặng (30-50%): 15 triệu đồng/hộ.

Tính đến thời hiện tại, tỉnh đã triển khai xây dựng hoàn thành 29/58 nhà ở phải xây mới; đang khởi công xây dựng 12 nhà; còn 17 nhà chưa khởi công. Đối với các nhà ở bị thiệt hại rất nặng (từ 50-70%): Đã sửa chữa hoàn thành 66 nhà, còn lại 49 nhà, các địa phương đang hỗ trợ người dân sửa chữa, khắc phục thiệt hại. Đối với các nhà ở bị hư hỏng từ 30-50%: Các địa phương đã huy động lực lượng, phương tiện ở địa phương hỗ trợ hoàn thành việc sửa chữa lại nhà ở cho người dân.

Phó Chủ tịch UBND tỉnh Đỗ Tâm Hiển cho biết, Quảng Ngãi triển khai "Chiến dịch Quang Trung" hỗ trợ xây dựng lại và sửa chữa nhà ở cho các hộ dân bị thiệt hại do thiên tai trên địa bàn với mục tiêu phấn đấu hoàn thành sớm hơn mốc thời gian của Thủ tướng Chính phủ giao; hoàn thành xây dựng mới nhà ở cho các hộ bị mất nhà trước ngày 20.1.2026 và hoàn thành sửa chữa nhà hư hỏng trước ngày 31.12.2025, bảo đảm mọi người dân có nơi ở an toàn, ấm cúng, vui Xuân đón Tết Nguyên đán 2026.

NHƯ ĐỒNG

NĂM DU LỊCH QUỐC GIA - HUẾ 2025:

Nâng tầm vị thế và thương hiệu của du lịch Huế

● **Bài, ảnh: SƠN THÙY**

Chuỗi các hoạt động văn hóa du lịch hấp dẫn được tổ chức xuyên suốt trong Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 đã góp phần cho sự chuyển biến mạnh mẽ của du lịch Huế. Đó cũng là tiền đề để TP Huế tiếp tục có những định hướng phát triển trong năm 2026 và những năm tiếp theo, đưa du lịch dịch vụ trở thành ngành kinh tế mũi nhọn.

Du khách tham quan khu di sản Huế

Những bứt phá ấn tượng

Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 đang dần khép lại với nhiều dấu ấn nổi bật, thể hiện rõ sự chuyển mình mạnh mẽ của du lịch thành phố trên nhiều phương diện. Theo ông Nguyễn Thanh Bình, Phó Chủ tịch Thường trực UBND TP Huế, trong năm 2025, ước tính Huế đón khoảng 6,3 triệu lượt khách, tăng hơn 61% so với cùng kỳ. Trong đó, khách quốc tế đạt khoảng 1,9 triệu lượt, tăng hơn 40% và đến nhiều từ các thị trường trọng điểm như Pháp, Mỹ, Đức, Italia, Hàn Quốc… Doanh thu du lịch ước đạt hơn 13.000 tỉ đồng, tăng hơn 64% so với cùng kỳ năm trước.

"Các sự kiện, hoạt động của Năm Du lịch quốc gia 2025 có nhiều cái mới, tầm vóc hơn và diễn ra xuyên suốt trong năm. Qua đó, đã góp phần xây dựng thương hiệu Huế ngày một đi lên, hiệu ứng, tính chất Năm Du lịch quốc gia càng ngày càng có giá trị", ông Nguyễn Thanh Bình nhấn mạnh.

Sản phẩm du lịch Huế trong năm 2025 được mở rộng và làm mới theo hướng đa dạng, sáng tạo và giàu bản sắc từ việc khai thác hiệu quả giá trị di sản, ẩm thực và âm nhạc cung đình đến các sản phẩm du lịch xanh - Net Zero, du lịch chăm sóc sức khỏe, Festival Huế bốn mùa… Ngoài ra, các sự kiện điểm nhấn về văn hóa đã tạo sức lan tỏa, thu hút đông đảo du khách trong nước và quốc tế.

Trong nửa cuối tháng 12 này, nhiều sự kiện văn hóa - du lịch tiếp tục mang đến "luồng gió mới" cho du lịch Huế. Có thể kể đến như: Tuần lễ Du lịch chăm sóc sức khỏe; Lễ hội Trà quốc tế; Hội thi Đầu bếp quốc tế; các chương trình đón các đoàn doanh nghiệp lữ hành trong và ngoài nước khảo sát điểm đến; Hội nghị quốc gia về Du lịch Net Zero; Lễ hội "Huế - Kinh đô ẩm thực" 2025 - Tinh hoa bún Việt gắn với đón nhận Danh hiệu Di sản Văn hóa phi vật thể quốc gia; Đại nhạc hội "Mega Booming - Huế 2025" lần 2 và đặc biệt là Lễ Bế mạc Năm Du lịch quốc gia vào tối 20.12.

Theo UBND TP Huế, chương trình nghệ thuật Bế mạc Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 với chủ đề "Kinh đô xưa, Vận hội mới" sẽ được tổ chức tại quảng trường Ngọ Môn theo hình thức một "Concert quốc gia của ngành Du lịch". Sự kiện diễn ra trong chuỗi hoạt động kéo dài từ ngày 19-21.12, kết nối liền mạch với Đại nhạc hội Mega Booming cùng các chương trình sân khấu hóa như Lễ thiết triều, Lễ đổi gác, tạo nên điểm nhấn rực rỡ cho chuỗi hoạt động du lịch cuối năm ở TP Huế. Chương trình nghệ thuật Bế mạc Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 với "hơi thở" trẻ trung, sôi động kết tinh trên nền tảng văn hóa, con người Huế, tạo ra luồng sinh khí vui tươi để chuẩn bị chào đón các sự kiện mới đầu năm 2026.

Nền tảng cho sự phát triển lâu dài

Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 đã mang đến nhiều cơ hội cho du lịch Huế, vừa khẳng định bản sắc văn hóa riêng có của mình, vừa chứng minh khả năng thích ứng, đổi mới và sáng tạo trong bối cảnh cạnh tranh gia tăng. Với "điểm tựa" là di sản văn hóa, Huế phát triển theo đúng hướng để trở thành điểm đến di sản - văn hóa - thân thiện. Những kết quả đạt được trong Năm Du lịch quốc gia - Huế 2025 là nền tảng vững chắc cho sự phát triển của ngành Du lịch Huế năm 2026 và trong giai đoạn tiếp, đưa du lịch dịch vụ trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của địa phương; đồng thời, còn tạo ra một thương hiệu mới, mang tầm vóc quốc gia, quốc tế góp phần nâng tầm vị thế của Huế.

Phó Chủ tịch Thường trực UBND TP Huế Nguyễn Thanh Bình cho biết, trong năm 2026 và giai đoạn tiếp theo, TP Huế hướng tới mục tiêu trở thành đô thị di sản đặc thù - một thành phố giàu truyền thống, hiện đại, xanh và thông minh. Phát triển du lịch từ văn hóa và di sản phải dựa trên nguyên tắc hài hòa, trong đó bảo tồn là gốc, văn hóa là nền tảng, con người là trung tâm và phát triển bền vững là mục tiêu xuyên suốt. TP Huế đặt mục tiêu phấn đấu đón từ 7 - 7,5 triệu lượt khách trong năm 2026, doanh thu từ du lịch ước đạt khoảng 15.000 tỉ đồng.

Để đạt được mục tiêu này, TP Huế sẽ triển khai quyết liệt và đồng bộ 6 nhóm giải pháp trọng tâm: Xây dựng chính sách thu hút đầu tư mang tính đột phá; phát triển hệ thống hạ tầng du lịch hiện đại và đồng bộ; đa dạng hóa hệ thống sản phẩm du lịch đặc trưng, chất lượng; nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch; đẩy mạnh công tác quảng bá, xúc tiến thương hiệu một cách chuyên nghiệp và hiệu quả; tăng cường quản lý nhà nước và bảo vệ môi trường du lịch.

Lãnh đạo TP Huế cho biết, sẽ huy động mạnh mẽ các nguồn lực để phát triển du lịch, dịch vụ; tăng cường liên kết vùng, mở rộng thị trường quốc tế, phát triển thêm các đường bay quốc tế và nâng tần suất đường bay nội địa; phát triển các ngành dịch vụ có lợi thế; kích cầu du lịch và nâng cao năng lực cạnh tranh…

Ngành Du lịch Huế cần khai thác sâu giá trị di sản cung đình, nghệ thuật Ca Huế, hệ thống lễ hội truyền thống và ẩm thực độc đáo để tạo lợi thế cạnh tranh khác biệt. Tổ chức các sự kiện văn hóa - du lịch - thể thao quốc tế nằm trong khuôn khổ Festival Huế 2026; phát triển sản phẩm du lịch đêm gắn với âm nhạc, nghệ thuật và trải nghiệm đời sống bản địa. Du lịch sinh thái, du lịch cộng đồng, du lịch xanh tiếp tục được khai thác theo hướng bền vững, đáp ứng nhu cầu đa dạng của các phân khúc khách.

Theo các chuyên gia, môi trường du lịch xanh - sạch - văn minh - bền vững gắn với bảo tồn và phát huy giá trị di sản đã trở thành lợi thế cạnh tranh riêng có của Huế, tạo nên sức hút đặc biệt đối với du khách trong nước và quốc tế. Do đó, chính quyền địa phương và các ngành liên quan cần hoàn thiện quy hoạch phát triển du lịch đồng bộ; bảo vệ nghiêm ngặt di sản, cảnh quan và môi trường. Ứng dụng công nghệ trong giám sát hoạt động du lịch, bảo đảm an ninh, an toàn cho du khách và cộng đồng… ■

Festival Hoa - Kiểng Sa Đéc lần II

Festival Hoa - Kiểng Sa Đéc lần II năm 2025 được tổ chức với chủ đề "Sắc hoa ngày mới" nhằm tôn vinh nghề trồng hoa, kiểng Sa Đéc, thúc đẩy phát triển ngành hàng hoa, kiểng gắn với phát triển du lịch nông nghiệp; giới thiệu, quảng bá Làng hoa Sa Đéc đến du khách trong và ngoài nước, góp phần tạo dựng và nâng cao hình ảnh tỉnh Đồng Tháp.

Festival diễn ra từ ngày 27.12.2025 đến 4.1.2026 tại Công viên Sa Đéc (đường Tôn Đức Thắng, khóm Tân Bình) và các địa điểm trên địa bàn phường Sa Đéc. Sự kiện có 20 hoạt động chính và 12 hoạt động hưởng ứng. Điểm nhấn của Festival là "Không gian sắc hoa Sa Đéc", trưng bày 1.000 giống hoa, kiểng và "Không gian Sa Đéc xưa", tái hiện nét văn hóa đặc trưng của vùng đất trăm năm trồng hoa. Nhiều hoạt động mới như: Không gian ước mơ - Vươn mình kỷ nguyên mới, trải nghiệm AR/QR, khu sáng tạo nội dung AI, mô hình khởi nghiệp trẻ… hứa hẹn thu hút đông đảo giới trẻ và du khách quốc tế.

Ngoài ra, Festival năm nay còn có show diễn thực cảnh "Trăm năm hương sắc làng hoa", đêm nhạc "Tình người xứ hoa", hoạt động khinh khí cầu và phiên chợ Hoa - Kiểng, tạo không gian lễ hội sống động, đa sắc màu.

Thông qua sự kiện, tỉnh Đồng Tháp kỳ vọng sẽ để lại nhiều ấn tượng đẹp trong lòng người dân, du khách trong và ngoài tỉnh. Đồng thời, thông qua các hoạt động giao lưu, trao đổi, xúc tiến đầu tư, các doanh nghiệp sẽ tìm kiếm được cơ hội kinh doanh, hợp tác, phát triển du lịch tại Đồng Tháp, góp phần đưa ngành hàng hoa, kiểng phát triển xứng tầm vị thế, tiềm năng vốn có.

L.HƯƠNG

Động lực thúc đẩy sáng tạo và bứt phá

● **HÀ AN; ảnh: TRẦN HUẤN**

Trong suốt chiều dài lịch sử cách mạng, thi đua yêu nước không chỉ là khẩu hiệu hành động, mà đã trở thành mạch nguồn nội lực, hun đúc ý chí, khơi dậy tinh thần cống hiến trong mỗi cán bộ, đảng viên và nhân dân. Với ngành Văn hóa, Thể thao và Du lịch, thi đua không đơn thuần là phong trào, mà là phương thức vận hành, là động lực thúc đẩy đổi mới sáng tạo, nâng cao chất lượng công việc và hoàn thành sứ mệnh được Đảng, Nhà nước và Nhân dân giao phó.

Các gương điển hình tiên tiến được vinh danh tại Đại hội Thi đua yêu nước Bộ VHTTDL lần thứ IV

Phó Thủ tướng Lê Thành Long và Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng trao Cờ thi đua của Chính phủ cho 3 tập thể xuất sắc tại Đại hội Thi đua yêu nước Bộ VHTTDL lần thứ IV

Thi đua - Động lực thúc đẩy sáng tạo

Tại Đại hội "Thi đua yêu nước lần thứ IV" (2025-2030) của Bộ VHTTDL, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Nguyễn Văn Hùng nhấn mạnh: Trong lời kêu gọi thi đua ái quốc, Bác Hồ đã căn dặn: "Thi đua là yêu nước, yêu nước thì phải thi đua, những người thi đua là những người yêu nước nhất". Lời kêu gọi đó đã trở thành "mệnh lệnh từ trái tim", thôi thúc đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức, người lao động trong toàn ngành không ngừng nỗ lực, sáng tạo và đạt được nhiều kết quả thiết thực.

Theo Bộ trưởng, thi đua chính là động lực quan trọng giúp ngành vượt qua những giới hạn cũ, mở ra những không gian phát triển mới. Trong lĩnh vực văn hóa, phong trào thi đua đã góp phần giữ gìn, bồi đắp bản sắc, nuôi dưỡng hồn cốt dân tộc, đồng thời chủ động hội nhập, quảng bá hình ảnh văn hóa Việt Nam với bạn bè quốc tế. Ở lĩnh vực thể thao, thi đua được thể hiện bằng từng giờ tập luyện bền bỉ, khát vọng chinh phục đỉnh cao, làm rạng danh màu cờ sắc áo, qua đó nâng cao vị thế quốc gia trên đấu trường khu vực và thế giới. Với du lịch, thi đua là tinh thần sáng tạo, đổi mới không ngừng để Việt Nam trở thành điểm đến an toàn, thân thiện, hấp dẫn, nhiều năm liền là điểm sáng trong bức tranh kinh tế - xã hội của đất nước.

Trong khi đó, báo chí và truyền thông giữ vai trò "mạch dẫn tri thức", trở thành cầu nối quan trọng giữa Đảng, Nhà nước với Nhân dân. Hoạt động đào tạo, nghiên cứu khoa học và ứng dụng công nghệ của ngành cũng đạt nhiều kết quả rõ nét, từng bước hình thành đội ngũ nhân lực chất lượng cao. Các lĩnh vực quản lý nhà nước đang tập trung cho sứ mệnh lớn lao đó là giữ gìn hồn cốt dân tộc, khơi dậy khát vọng phát triển, lan tỏa niềm tin, trí tuệ và bản lĩnh Việt Nam trong bối cảnh hội nhập sâu rộng.

Ngày càng xuất hiện nhiều mô hình hay, cách làm sáng tạo, những điển hình tiên tiến trong từng lĩnh vực công tác. Trong 5 năm qua, Bộ đã trình khen gần 400 Huân chương Lao động, gần 800 Bằng khen của Thủ tướng Chính phủ, 26 tập thể được tặng "Cờ Thi đua của Chính phủ". Cùng với đó, Chủ tịch nước đã trao tặng 16 Giải thưởng Hồ Chí Minh, 112 Giải thưởng Nhà nước, 124 danh hiệu NSND, 268 NSƯT, 65 Nghệ nhân Nhân dân và 563 Nghệ nhân Ưu tú đây là những con số biết nói, phản ánh chiều sâu và sức lan tỏa của phong trào thi đua trong toàn ngành.

Trước yêu cầu phát triển mới, nhiệm vụ của Bộ VHTTDL ngày càng nhiều và phức tạp hơn. Trong bối cảnh chuyển đổi số, cạnh tranh văn hóa - thể thao - du lịch toàn cầu và yêu cầu nâng cao đời sống tinh thần nhân dân, các phong trào thi đua phải thực sự trở thành "động cơ bên trong", khơi dậy mạnh mẽ khát vọng cống hiến của mỗi tổ chức và cá nhân.

Vì vậy, Bộ trưởng Nguyễn Văn Hùng yêu cầu toàn ngành nhận thức sâu sắc hơn vai trò của thi đua: Không chỉ để hoàn thành nhiệm vụ, mà để tham mưu đúng, trúng, kịp thời, sáng tạo, góp phần hoàn thiện thể chế, chính sách; tạo ra các công trình, tác phẩm nghệ thuật giàu giá trị nhân văn; xây dựng môi trường văn hóa lan tỏa từ công sở, báo chí, doanh nghiệp đến từng khu dân cư. Thi đua còn hướng tới xây dựng nền báo chí - xuất bản chuyên nghiệp, hiện đại; thúc đẩy chính sách đột phá cho du lịch; đầu tư thiết chế văn hóa, thể thao phục vụ tốt hơn nhu cầu của nhân dân. Trong thể thao, thi đua là khát vọng lập nên "kỳ tích mới"; trong giáo dục - đào tạo, đó là quyết tâm "trồng người", nâng cao chất lượng nhân lực, ứng dụng khoa học - công nghệ phục vụ phát triển ngành.

Hơn tất cả, tinh thần thi đua được kết tinh trong tuyên ngôn hành động của Bộ và Ngành: "Văn hóa là nền tảng - Thông tin là mạch dẫn - Thể thao là sức mạnh - Du lịch là nhịp cầu kết nối", góp phần quan trọng hiện thực hóa khát vọng xây dựng một nước Việt Nam hùng cường, giàu mạnh, dân chủ, công bằng, văn minh, phồn vinh, hạnh phúc.

Thi đua - Động lực phát triển bền vững

Phong trào thi đua yêu nước giai đoạn 2025-2030 của Bộ VHTTDL hướng đến toàn thể cán bộ, công chức, viên chức, người lao động với phương châm hành động: "Đổi mới - Sáng tạo - Bứt phá - Quyết tâm thi đua xây dựng Ngành phát triển toàn diện, bền vững". Đây không chỉ là khẩu hiệu, mà là cam kết chính trị, là lời hiệu triệu khơi dậy tinh thần dấn thân trong toàn ngành.

Phong trào thi đua mới được định hướng gắn chặt với việc học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; quán triệt các chủ trương lớn của Đảng về công tác thi đua, khen thưởng trong tình hình mới; đồng thời gắn với yêu cầu đổi mới tư duy, đẩy mạnh chuyển đổi số, phát triển khoa học - công nghệ, khuyến khích sáng tạo và đổi mới mô hình quản lý, điều hành.

Thực hiện phong trào, toàn ngành tập trung hoàn thiện thể chế, cơ chế, chính sách trong các lĩnh vực văn hóa, thông tin, thể thao và du lịch theo hướng đồng bộ, minh bạch, phù hợp thực tiễn; tháo gỡ "điểm nghẽn" pháp lý để mở đường cho phát triển. Song song đó là việc triển khai các chương trình, chiến lược lớn của quốc gia, đặc biệt là nghị quyết về phát triển văn hóa Việt Nam trong kỷ nguyên mới và Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035.

Một trong những trụ cột quan trọng của phong trào thi đua là xây dựng môi trường văn hóa lành mạnh, tạo nền tảng hình thành con người Việt Nam thời kỳ mới - tự tin, tự chủ, tự lực, tự cường, tự hào dân tộc. Từ gia đình, cộng đồng đến cơ quan, doanh nghiệp, việc xây dựng hệ giá trị văn hóa, chuẩn mực con người được đặt ở vị trí trung tâm, gắn với nhiệm vụ phòng ngừa, đẩy lùi sự xuống cấp về đạo đức, lối sống và các tệ nạn xã hội.

Trong lĩnh vực văn học, nghệ thuật, phong trào thi đua hướng đến việc nâng cao chất lượng sáng tác, khuyến khích lực lượng văn nghệ sĩ, đặc biệt là thế hệ trẻ, chủ động đổi mới ngôn ngữ sáng tạo, khơi dậy lòng yêu nước, niềm tự hào dân tộc, đồng thời ngăn chặn các biểu hiện lệch chuẩn, phản văn hóa. Cùng với đó, các ngành công nghiệp văn hóa được xác định là khâu đột phá quan trọng, gắn với ứng dụng mạnh mẽ khoa học - công nghệ, chuyển đổi số, nâng cao sức cạnh tranh và khả năng hội nhập quốc tế.

Ở lĩnh vực báo chí - xuất bản, phong trào thi đua tập trung xây dựng nền báo chí chuyên nghiệp, nhân văn, hiện đại; thúc đẩy chuyển đổi số báo chí; nâng cao hiệu quả quản lý nội dung và định hướng thông tin; chủ động quảng bá hình ảnh quốc gia ra thế giới thông qua các nền tảng số, xuất bản điện tử và liên kết phát hành.

Trong thể thao, phong trào thi đua được cụ thể hóa bằng việc mở rộng mạnh mẽ thể thao quần chúng, đồng thời đầu tư trọng điểm cho thể thao thành tích cao. Mục tiêu không chỉ là huy chương, mà là nâng cao tầm vóc, thể lực và ý chí của con người Việt Nam, hướng tới những đỉnh cao mới tại SEA Games, ASIAD và Olympic, trong đó có ASIAD 20 tại Nagoya (Nhật Bản) năm 2026 và Olympic 2028.

Ở lĩnh vực du lịch, thi đua được xem là "chìa khóa" để đưa du lịch Việt Nam thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn, đóng góp trên 10% GDP. Các chương trình hành động tập trung vào đa dạng hóa sản phẩm, làm mới các tuyến điểm truyền thống, phát triển sản phẩm mới gắn với chiều sâu văn hóa; đẩy mạnh quảng bá, xúc tiến; phát triển du lịch bền vững, du lịch xanh, du lịch thông minh; đặt mục tiêu tăng trưởng kép về lượng khách quốc tế và nội địa qua từng năm.

Bộ VHTTDL khẳng định, phong trào thi đua yêu nước giai đoạn 2025-2030 không chỉ là nhiệm vụ chính trị, mà là động lực tinh thần, là giải pháp quản trị hiện đại nhằm nâng cao hiệu quả công việc, phát hiện và lan tỏa các điển hình tiên tiến. Với tinh thần đoàn kết, thống nhất ý chí và hành động, toàn ngành quyết tâm hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, góp phần xây dựng sự nghiệp văn hóa, thể thao và du lịch phát triển toàn diện, bền vững trong thời kỳ mới. ■

(Vụ Tổ chức cán bộ, Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch thực hiện)

QUỐC HỘI KHÓA XV:

Kiến tạo thể chế, mở đường cho

● PGS.TS BÙI HOÀI SƠN; ảnh: TR.HUẤN

Kỳ họp thứ 10 của Quốc hội khóa XV bế mạc hôm qua 11.12, khép lại một nhiệm kỳ nhiều dấu ấn đặc biệt, nhiệm kỳ mà Quốc hội đã làm việc không ngừng nghỉ để hoàn thiện thể chế, mở rộng quyền con người, thúc đẩy phân cấp, phân quyền, hiện đại hóa bộ máy, nâng cao chất lượng dịch vụ công, phát triển văn hóa, công nghiệp sáng tạo và tạo lập không gian sống tốt hơn cho nhân dân.

Từ những phiên họp dài đến khuya, đến các chuyến giám sát thực địa sâu sát, Quốc hội khóa XV đã trở thành nhiệm kỳ của đồng hành, đổi mới và kiến tạo, đặt nền móng cho chặng đường phát triển mới của đất nước.

Tổng Bí thư Tô Lâm và lãnh đạo Đảng, Nhà nước, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam tham dự kỳ họp của Quốc hội khóa XV

Đại biểu Bùi Hoài Sơn phát biểu tại Tổ

> *Quốc hội khóa XV đã gửi lại một thông điệp rất rõ ràng: Một đất nước mạnh không chỉ có thể chế hiện đại, mà còn phải có văn hóa mạnh, con người sáng tạo và cộng đồng hạnh phúc. Đó chính là giá trị sâu xa nhất, đẹp đẽ nhất, và bền vững nhất của một nhiệm kỳ Quốc hội biết đổi mới, biết lắng nghe, biết kiến tạo và biết đặt tương lai của dân tộc lên trên tất cả.*

Đổi mới thể chế, tạo không gian phát triển

Khi nhìn lại toàn bộ nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV, cảm giác chung của người viết không phải là những con số về luật được thông qua, không phải là độ dày của hồ sơ, cũng không phải là số giờ họp, mà là nhịp độ đổi mới thể chế mạnh mẽ chưa từng có. Mỗi kỳ họp đều đặt lên bàn những vấn đề rất lớn, những điểm nghẽn kéo dài nhiều năm, những quyết sách mà nhiều nhiệm kỳ đã bàn nhưng chưa thể làm đến cùng. Và đến khóa XV, đã thực sự tạo ra được bước chuyển: Tư duy lập pháp chuyển từ "quản lý hành chính" sang "kiến tạo không gian phát triển".

Nói đến dấu ấn của nhiệm kỳ này, không thể không nhắc đến cải cách mô hình quản trị quốc gia. Việc sắp xếp lại đơn vị hành chính còn 34 tỉnh, thành phố, triển khai mô hình chính quyền địa phương hai cấp, tinh gọn bộ máy, phân cấp, phân quyền mạnh mẽ hơn, không chỉ là thay đổi ranh giới địa lý, mà là chuyển đổi mô hình vận hành của Nhà nước. Đây là bước đi can đảm, quyết liệt, và đầy sức sáng tạo, bỏ đi sự cồng kềnh, bỏ đi cơ chế tầng nấc, tạo ra một nhà nước gần dân hơn, nhanh hơn, ít tốn kém hơn, và chịu trách nhiệm nhiều hơn. Điểm đáng nói là cải cách bộ máy không đứng một mình. Nó đi kèm với hàng loạt cơ chế mới về tự chủ, tài chính công, đầu tư công, dữ liệu số, dịch vụ công trực tuyến, phân quyền quy hoạch, phân cấp nguồn lực, và cơ chế giám sát. Khi bộ máy gọn, nguồn lực tập trung, dữ liệu thống nhất, cơ chế minh bạch hơn, thì cấp địa phương có điều kiện tốt hơn để sáng tạo, để ra quyết định nhanh, để vận hành đô thị thông minh, để cải thiện chất lượng dịch vụ công, và quan trọng hơn để đáp ứng nhu cầu sống của người dân trong thời đại mới.

Chúng tôi từng chứng kiến nhiều cuộc thảo luận trong các phiên họp, khi các đại biểu tranh luận đến từng câu chữ của dự thảo luật liên quan đến phân cấp và tự chủ. Bởi vì ai cũng hiểu rằng, trao quyền không phải là làm cho nhẹ bộ máy ở Trung ương, mà là tạo điều kiện để địa phương làm tốt hơn, nhanh hơn, và sát thực tiễn hơn. Một đạo luật chỉ thực sự mạnh khi nó không làm "đóng khung" địa phương, mà tạo nên không gian linh hoạt để địa phương phát huy nội lực. Đây chính là tinh thần thể chế mà nhiệm kỳ XV đã nhen lên: Điều gì địa phương làm tốt thì hãy để địa phương làm. Cùng với đó, Quốc hội khóa XV còn ghi dấu ấn ở việc hoàn thiện cơ chế pháp lý cho nền kinh tế sáng tạo, dữ liệu số, trí tuệ nhân tạo, thị trường văn hóa và đổi mới mô hình dịch vụ công. Nếu như trước đây, luật pháp thường được xây dựng để "điều chỉnh thực tiễn", thì trong giai đoạn này, Quốc hội đã bắt đầu chuyển sang cách tiếp cận "định hình tương lai". Có những đạo luật không chỉ nhằm quản lý, mà còn mở đường cho những mô hình kinh tế chưa từng xuất hiện trước đây, như dữ liệu quốc gia, di sản số, sàn giao dịch nghệ thuật, thị trường tài chính cho công nghiệp sáng tạo, hợp tác công tư trong văn hóa, quyền sáng tạo số, hay cơ chế tự chủ tài chính của các thiết chế công lập.

Ở cấp độ quản trị, thay đổi lớn nhất của nhiệm kỳ này không chỉ nằm ở việc sửa nhiều luật, mà ở triết lý lập pháp mới: Thay đổi mô hình vận hành của nhà nước và xã hội. Một mô hình hiện đại không thể quản lý bằng thủ tục giấy tờ, bằng xin - cho, bằng tầng nấc trung gian; nó phải vận hành bằng dữ liệu, bằng trách nhiệm giải trình, bằng minh bạch, bằng năng lực thực thi, bằng phân cấp hiệu quả và cơ chế ủy quyền linh hoạt. Chúng tôi luôn cảm nhận rất rõ rằng, Quốc hội khóa XV đã đi những bước rất dài để tạo nền tảng đó. Khi chúng ta sắp xếp lại bộ máy, phí tổn hành chính giảm đi, nhưng không gian sáng tạo lại tăng lên. Khi chúng ta phân cấp mạnh cho địa phương, tốc độ xử lý công việc tăng lên. Khi chúng ta số hóa dịch vụ công, người dân không còn phải chờ đợi, doanh nghiệp không còn mất chi phí cơ hội, và cộng đồng có thể tiếp cận mọi dịch vụ dễ dàng hơn. Và khi chúng ta tự chủ tài chính cho đơn vị sự nghiệp, thiết chế văn hóa - giáo dục - khoa học có thể trở thành những tế bào sáng tạo chứ không phải đơn vị hành chính "xin ngân sách".

Nhưng có lẽ điều đáng kể nhất là vai trò của đại biểu Quốc hội trong kiến tạo chính sách đã mạnh mẽ hơn bao giờ hết. Ở mỗi dự thảo luật, đại biểu không chỉ đóng vai trò phản biện, mà còn là "nhà thiết kế thể chế", kiến nghị những giải pháp mới, mô hình mới, khung pháp lý mới, dự báo thách thức của tương lai, đưa tiếng nói của thực tiễn, từ doanh nghiệp, từ nghệ sĩ, từ cộng đồng, từ các nhà khoa học, từ cử tri vào từng điều khoản. Tôi gọi đây là thành công lớn nhất của nhiệm kỳ: Quốc hội không còn chỉ là nơi biểu quyết, mà là nơi đồng sáng tạo thể chế. Tất cả những điều đó mang lại một nhận thức rất rõ ràng: Một đất nước hiện đại không chỉ cần luật pháp đầy đủ, mà cần luật pháp tạo ra không gian phát triển, không gian sáng tạo, và không gian hạnh phúc. Thể chế mạnh không phải ở chỗ quản lý thật chặt, mà ở chỗ cởi mở để xã hội vận hành năng động hơn, để con người tự do sáng tạo, để địa phương phát huy nội lực, để bộ máy tinh gọn nhưng thông minh, và để thị trường văn hóa, công nghệ, dữ liệu, du lịch, nghệ thuật có thể trở thành động lực phát triển.

Nhiệm kỳ XV đã cho chúng ta bài học quan trọng: Thể chế nếu mở đúng, sẽ tạo ra sức bật lớn hơn bất kỳ gói hỗ trợ tài chính nào. Và đây chính là nền tảng để Việt Nam bước vào một thời kỳ mới, thời kỳ mà đổi mới thể chế trở thành động lực sâu xa nhất cho phát triển quốc gia.

kỷ nguyên phát triển

Dấu ấn văn hóa, con người và hạnh phúc

Nếu phải gọi tên một điều làm chúng tôi xúc động và tự hào nhất trong nhiệm kỳ Quốc hội khóa XV, tôi sẽ nói rằng: Văn hóa đã thực sự bước ra khỏi vị trí "bên lề" để trở thành một trụ cột phát triển quốc gia. Lần đầu tiên trong lịch sử lập pháp, các chính sách văn hóa không chỉ dừng lại ở các quy định hành chính, bảo tồn, cấp phép, mà tiến lên một cấp độ hoàn toàn mới: Văn hóa được nhìn nhận như nguồn lực phát triển, nền tảng xã hội, động lực sáng tạo, thước đo chất lượng sống và chỉ số hạnh phúc của cộng đồng.

Điểm nhấn quan trọng nhất chính là Chương trình mục tiêu quốc gia về phát triển văn hóa giai đoạn 2025-2035. Việc Quốc hội thông qua một chương trình văn hóa ở quy mô quốc gia không chỉ là một quyết sách mang tính chính trị, mà còn là sự khẳng định tầm nhìn: Đầu tư cho văn hóa không phải là chi phí, mà là đầu tư cho năng lực phát triển dài hạn của đất nước. Chương trình này mở ra cơ chế tài chính, xã hội hóa, hợp tác công tư, đặt hàng sáng tạo, đầu tư cơ sở hạ tầng văn hóa, dữ liệu văn hóa, đào tạo nhân lực sáng tạo, bảo tồn di sản bằng công nghệ mới, thúc đẩy du lịch văn hóa và thị trường nghệ thuật. Nó không còn là câu chuyện "có bao nhiêu ngân sách thì chi bấy nhiêu", mà là tạo ra cơ chế để tiền đầu tư cho văn hóa có thể quay vòng, sinh lợi, tích hợp vào chuỗi giá trị kinh tế-xã hội.

Trong nhiệm kỳ này, khái niệm công nghiệp văn hóa không còn là thuật ngữ xa lạ, mà trở thành một phương thức phát triển cụ thể. Hệ thống pháp luật được sửa đổi để hỗ trợ sàn giao dịch nghệ thuật, sở hữu trí tuệ, thị trường phim ảnh, thị trường thời trang, biểu diễn, du lịch văn hóa, văn hóa lễ hội, bảo tàng số, thực cảnh, sản phẩm văn hóa xuất khẩu, trung tâm sáng tạo đô thị… Những mô hình này không chỉ tạo ra giá trị văn hóa, mà còn tạo ra doanh thu, công ăn việc làm, thương hiệu quốc gia và năng lực cạnh tranh mềm. Tôi từng tham gia nhiều cuộc thảo luận tại Quốc hội, khi các đại biểu tranh luận rất thẳng thắn về cơ chế tự chủ của thiết chế văn hóa, về việc thay đổi mô hình hoạt động của bảo tàng, rạp hát, nhà văn hóa, trường nghệ thuật, từ cơ chế nhận ngân sách sang cơ chế đặt hàng, xã hội hóa, đấu thầu sản phẩm văn hóa, và hợp tác công tư. Đó là câu chuyện chuyển hóa tư duy rất căn bản: Thiết chế văn hóa không phải là đơn vị hành chính, mà là tế bào sáng tạo, là trung tâm tri thức, thẩm mỹ, truyền cảm hứng, học tập suốt đời của cộng đồng. Nhìn theo cách mới ấy, văn hóa không chỉ mang nhiệm vụ "giữ gìn", mà còn phải "sản sinh" giá trị, phải phát triển năng lực sáng tạo của người dân.

Ở bình diện cao hơn, nhiệm kỳ XV còn làm thay đổi cách chúng ta hiểu về quyền văn hóa. Trong nhiều đạo luật, các quyền tiếp cận văn hóa, quyền hưởng thụ nghệ thuật, quyền sáng tạo, quyền khai thác di sản, quyền được bảo vệ tâm lý, tinh thần, quyền được tham gia vào đời sống văn hóa cộng đồng đã được cụ thể hóa. Điều này đặt văn hóa ở đúng vị trí của nó: Không phải đặc ân, mà là quyền con người; không phải hoạt động phong trào, mà là nền tảng hạnh phúc và chất lượng sống. Điều quan trọng hơn là nhận thức về hạnh phúc cộng đồng. Hà Nội là địa phương đầu tiên đưa "hạnh phúc" vào mục tiêu phát triển của Đảng bộ thành phố. Đây là bước ngoặt tư duy: Hạnh phúc không chỉ là cảm xúc cá nhân, mà là chỉ số của một đô thị văn minh, bao gồm chất lượng sống, an toàn, môi trường văn hóa, không gian sinh hoạt cộng đồng, giáo dục nghệ thuật, cơ hội sáng tạo, công bằng xã hội, sức khỏe tinh thần, và niềm tin xã hội. Khi hạnh phúc trở thành chỉ số của chính sách, văn hóa sẽ không chỉ được bảo tồn, mà còn được kiến tạo trong đời sống đô thị, trong thiết kế không gian công cộng, trong kiến trúc, trong hệ thống trường học, trong dữ liệu văn hóa, trong công nghệ phục vụ cộng đồng.

> *"Nhìn về tương lai, di sản lớn nhất của nhiệm kỳ này không phải là hoàn thành tất cả mọi thứ, mà là đặt ra một tiêu chuẩn mới cho cách tiếp cận chính sách: Tiêu chuẩn của tư duy mở, của trách nhiệm, của thực chứng, của đổi mới, của lắng nghe, của sự tham gia rộng rãi từ cộng đồng, và của quyết tâm chuyển từ "quản lý" sang "kiến tạo phát triển". Đây là di sản sâu nhất, lâu nhất, và quan trọng nhất. Quốc hội khóa tới sẽ phải tiếp tục hành trình ấy, nhưng với tốc độ mới và năng lực mới."*

Với tốc độ đô thị hóa nhanh, với nhu cầu sáng tạo của thế hệ trẻ, với thị trường văn hóa phát triển mạnh sau Covid-19, nhiệm kỳ XV đã tạo ra không gian pháp lý để các thành phố trở thành hệ sinh thái sáng tạo. Hà Nội, Huế, Hội An, Đà Lạt, TP.HCM gia nhập mạng lưới các thành phố sáng tạo của UNESCO, mở rộng không gian văn hóa đô thị, đưa văn hóa vào quy hoạch, tổ chức các festival, thương hiệu nghệ thuật, thiết kế cảnh quan và hoạt động du lịch, sự kiện. Điều này cho thấy văn hóa đã trở thành tài nguyên đô thị, thành bản sắc, thành năng lực cạnh tranh, chứ không chỉ là nơi trưng bày ký ức. Tôi tin rằng dấu ấn sâu xa nhất của nhiệm kỳ này không nằm ở một đạo luật riêng lẻ, mà ở sự thay đổi tư duy chính sách: Văn hóa và con người không đứng sau phát triển kinh tế, mà là trung tâm của phát triển kinh tế, là đích đến cuối cùng của quốc gia. Nếu một nền kinh tế tăng trưởng nhưng con người không hạnh phúc, không sáng tạo, không kết nối, không cảm thấy được tôn trọng, thì sự tăng trưởng ấy không bền vững. Ngược lại, nếu văn hóa mạnh, cộng đồng được gắn kết, thanh niên được trao quyền sáng tạo, nghệ thuật được thăng hoa, di sản được sống trong đời sống hằng ngày, thì xã hội sẽ bền vững hơn, nhân văn hơn và có sức cạnh tranh cao hơn.

Nhiệm kỳ XV đã để lại một bài học lớn: Thể chế phát triển không thể tách rời văn hóa, và văn hóa không thể phát triển nếu không có thể chế mở. Khi chúng ta trao quyền sáng tạo cho cộng đồng, khi thiết chế văn hóa được tự chủ, khi thị trường nghệ thuật vận hành minh bạch, khi dữ liệu số hóa di sản được khai thác rộng rãi, khi văn hóa trở thành chỉ số của hạnh phúc, thì điều chúng ta làm không chỉ là "quản lý văn hóa", mà là kiến tạo năng lực văn hóa của một dân tộc trong thời đại mới. Và chính ở đây, tôi cảm thấy rõ rằng văn hóa không còn là lĩnh vực "phụ" của chính sách, mà đã trở thành động lực nội sinh, là thước đo của sự phát triển bền vững, là bản sắc, là sức mạnh mềm, là tinh thần của quốc gia, và là nền tảng để Việt Nam bước vào kỷ nguyên hội nhập toàn cầu với một tâm thế tự tin hơn bao giờ hết.

Di sản và hành trình tiếp theo

Nhìn lại một nhiệm kỳ đầy thách thức nhưng cũng đầy sáng tạo, chúng tôi tin rằng Quốc hội khóa XV đã để lại một di sản thể chế mạnh mẽ và sâu sắc hơn nhiều người nghĩ. Không chỉ vì số lượng luật được thông qua, mà vì những đổi mới đã đặt nền tảng cho một mô hình phát triển hoàn toàn mới: Mô hình mà thể chế trở thành động lực, chứ không chỉ là ranh giới quản lý; mô hình mà văn hóa và con người trở thành trung tâm, chứ không phải là yếu tố phụ trợ; mô hình mà giám sát, minh bạch và trách nhiệm giải trình trở thành thước đo của tiến bộ, chứ không phải hình thức thủ tục.

Trong 5 năm vừa qua, Quốc hội đã chứng minh một điều rất quan trọng: Sức mạnh của một quốc gia không chỉ đến từ vốn, từ hạ tầng hay từ công nghệ, mà đến từ chất lượng thể chế, từ năng lực sáng tạo của xã hội, và từ niềm tin của người dân. Khi thể chế mở, xã hội sẽ tự mình tạo ra giá trị; khi quyền con người được bảo đảm, hạnh phúc cộng đồng sẽ trở thành tài sản quốc gia; khi văn hóa được đầu tư đúng mức, không chỉ di sản được bảo tồn, mà những ngành kinh tế mới được hình thành, những con người sáng tạo được chắp cánh, và những thành phố văn minh hơn được kiến tạo. Tôi đặc biệt ấn tượng với vai trò của đại biểu Quốc hội trong nhiệm kỳ này. Đại biểu không chỉ là người phản ánh tiếng nói của cử tri, mà còn là người thiết kế thể chế, người đề xuất mô hình mới, người phát hiện những "nút nghẽn" và đưa ra giải pháp mang tính kiến tạo. Có những cuộc tranh luận kéo dài hàng tiếng đồng hồ, có những điều khoản được sửa đi sửa lại đến từng dấu phẩy, có những mô hình pháp lý lần đầu tiên xuất hiện trong đời sống lập pháp. Đó là sự trưởng thành rất đáng ghi nhận: Quốc hội không chỉ thông qua chính sách, mà đồng sáng tạo chính sách.

Nhưng nhìn về tương lai, tôi hiểu rằng di sản lớn nhất của nhiệm kỳ này không phải là hoàn thành tất cả mọi thứ, mà là đặt ra một tiêu chuẩn mới cho cách tiếp cận chính sách: Tiêu chuẩn của tư duy mở, của trách nhiệm, của thực chứng, của đổi mới, của lắng nghe, của sự tham gia rộng rãi từ cộng đồng, và của quyết tâm chuyển từ "quản lý" sang "kiến tạo phát triển". Đây là di sản sâu nhất, lâu nhất, và quan trọng nhất. Quốc hội khóa tới sẽ phải tiếp tục hành trình ấy, nhưng với tốc độ mới và năng lực mới. Bởi vì bối cảnh phát triển đã thay đổi: Kinh tế sáng tạo, dữ liệu lớn, trí tuệ nhân tạo, thị trường nghệ thuật, thành phố hạnh phúc, không gian văn hóa số, mô hình quản trị địa phương tinh gọn, trách nhiệm giải trình, và văn hóa tham gia của người dân… tất cả đều đặt ra yêu cầu rằng thể chế không chỉ cần ổn định, mà cần liên tục đổi mới. Chính sách phải đi trước thị trường ít nhất một bước; giám sát phải theo sát thực tiễn; thực thi phải nhanh, linh hoạt, minh bạch và có trách nhiệm; nguồn lực văn hóa phải được xã hội hóa mạnh mẽ hơn; quy hoạch đô thị phải gắn với văn hóa, con người và bản sắc.

Để làm được điều đó, Quốc hội khóa tới cần đặt trọng tâm vào bốn yêu cầu lớn: Thứ nhất, giám sát thực thi phải mạnh hơn, sâu hơn, đa chiều hơn, bởi vì chính sách dù tiến bộ đến đâu cũng sẽ kém hiệu quả nếu thực thi còn chậm, còn e ngại trách nhiệm, còn nặng thủ tục, hoặc không thống nhất giữa các cấp chính quyền. Thứ hai, luật pháp phải được thiết kế như một nền tảng mở cho đổi mới sáng tạo, chứ không chỉ là khung quản lý. Khi thế giới thay đổi mỗi ngày, luật pháp không được đứng sau thực tiễn. Cần tư duy rằng chính sách không chỉ để "cho phép", mà để khuyến khích sáng tạo, bảo vệ tự do kinh doanh, hỗ trợ công nghệ mới và kiến tạo những ngành kinh tế chưa từng có. Thứ ba, văn hóa phải tiếp tục được đầu tư như một chiến lược phát triển dài hạn, với cơ chế tự chủ, đặt hàng sáng tạo, đấu thầu sản phẩm, PPP văn hóa, đô thị văn hóa, di sản số, sàn giao dịch nghệ thuật, và nhân lực sáng tạo. Văn hóa không chỉ phục vụ nhu cầu tinh thần, mà tạo ra giá trị kinh tế, thương hiệu, cộng đồng, bản sắc và hạnh phúc. Thứ tư, không gian dân chủ chính sách cần mở rộng hơn nữa. Khi cộng đồng, doanh nghiệp sáng tạo, nghệ sĩ, trí thức, các nhóm xã hội, thanh niên, nhà công nghệ… có thể tham gia từ sớm, từ xa vào chính sách, thì chất lượng của luật pháp sẽ cao hơn, sát thực tế hơn, và hiệu quả hơn. Quốc hội phải thực sự trở thành không gian của lắng nghe và hợp tác trí tuệ, chứ không chỉ là không gian biểu quyết.

Trong mọi quyết sách tương lai, tôi mong rằng thước đo cao nhất của phát triển không phải là GDP, mà là hạnh phúc của người dân, chất lượng không gian sống, niềm tin xã hội, sự công bằng, năng lực sáng tạo, và bản sắc văn hóa. Đó không phải là khẩu hiệu, mà là mục tiêu chiến lược của một quốc gia văn minh. Khi các con số kinh tế đẹp, nhưng cộng đồng không hạnh phúc, thì phát triển chưa trọn vẹn; ngược lại, khi văn hóa mạnh, cộng đồng gắn kết, thanh niên sáng tạo, không gian xanh mở rộng, nghệ thuật thăng hoa, dữ liệu văn hóa phong phú, dịch vụ công minh bạch, thì sự phát triển ấy sẽ bền vững, nhân văn và đáng sống.

Quốc hội khóa XV đã đi được một chặng đường quan trọng, có lúc thầm lặng, có lúc rất quyết liệt, có lúc phải tranh luận đến tận đêm, nhưng luôn với tinh thần trách nhiệm trước đất nước. Và giờ đây, chúng ta có thể tự tin rằng di sản của nhiệm kỳ này là một nền móng thể chế được củng cố, một không gian văn hóa được mở rộng, một mô hình quản trị mới được hình thành, và một tư duy chính sách đặt con người vào trung tâm. Hơn tất cả, Quốc hội khóa XV đã gửi lại một thông điệp rất rõ ràng: Một đất nước mạnh không chỉ có thể chế hiện đại, mà còn phải có văn hóa mạnh, con người sáng tạo và cộng đồng hạnh phúc. Đó chính là giá trị sâu xa nhất, đẹp đẽ nhất, và bền vững nhất của một nhiệm kỳ Quốc hội biết đổi mới, biết lắng nghe, biết kiến tạo và biết đặt tương lai của dân tộc lên trên tất cả.

Và như thế, từ đây, hành trình mới của đất nước đã được khai mở, một hành trình của thể chế kiến tạo phát triển, đô thị hạnh phúc, văn hóa thăng hoa, con người làm trung tâm và tinh thần Việt Nam vươn mình mạnh mẽ hơn bao giờ hết. ■

TĂNG CƯỜNG BẢO VỆ BẢN QUYỀN GAME:

Sức bật giúp ngành game Việt bứt phá

● **ĐÌNH TOÁN**

Trong bối cảnh công nghiệp văn hóa và kinh tế sáng tạo được xác định là động lực tăng trưởng mạnh mẽ cho kinh tế Việt Nam, game nổi lên như một lĩnh vực giàu tiềm năng nhưng cũng dễ "tổn thương" trước nạn vi phạm bản quyền.

Thực thi bảo vệ bản quyền giúp ngành game tăng đóng góp cho phát triển công nghiệp văn hóa, kinh tế sáng tạo
Ảnh: AUDITION - VTC

Từ sao chép trái phép, phát hành lậu đến gian lận trong game, những thách thức này không chỉ làm thất thoát doanh thu mà còn cản trở nỗ lực xây dựng một ngành công nghiệp game chuyên nghiệp, bền vững. Việc bảo vệ bản quyền cũng vì thế trở thành yêu cầu quan trọng.

Tốc độ vi phạm đáng báo động

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính đã ký Quyết định số 2486/QĐ-TTg phê duyệt Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045. Trong đó, xác định phần mềm và các trò chơi giải trí là một trong những ngành công nghiệp văn hóa trọng điểm cần ưu tiên đầu tư. Theo Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả (Bộ VHTTDL) Lê Minh Tuấn, lĩnh vực game trên thế giới và tại Việt Nam đang hội tụ các điều kiện để phát triển mạnh mẽ. Game không chỉ là hình thức giải trí mà đang trở thành một ngành kinh tế sáng tạo quan trọng, đóng góp vào tăng trưởng kinh tế số, đổi mới công nghệ và tạo việc làm cho hàng triệu lao động trẻ.

Tại Hàn Quốc, game được xem là một trong những trụ cột quan trọng của công nghiệp văn hóa. Ông Lee YongEil, Trưởng đại diện Văn phòng Cơ quan Bảo vệ bản quyền Hàn Quốc (KCOPA) tại Việt Nam cho biết, thị trường game nước này đã mở rộng mạnh mẽ, với mức doanh thu tăng hơn gấp đôi giai đoạn 2014-2023. Hiện Hàn Quốc nắm giữ khoảng 7,8% thị phần game toàn cầu và xếp ở vị trí thứ 4 thế giới.

Tuy nhiên, bên cạnh những tiềm năng và con số tăng trưởng ấn tượng, cả Việt Nam và Hàn Quốc đều phải đối mặt với các hành vi vi phạm bản quyền game. Trong đó, phổ biến là các hành vi phân phối bản game crack, bản mod trái phép; vi phạm trên nền tảng livestream và video ngắn; sử dụng hack/cheat, phá khóa bảo mật; vận hành máy chủ lậu, phát hành game không phép… Ông Lee YongEil cho rằng, việc vi phạm bản quyền game sẽ gây ra nhiều hậu quả nghiêm trọng. Ngoài thiệt hại nặng nề về kinh tế, khi hành vi vi phạm bản quyền game diễn ra nhiều lần, việc này sẽ gây ảnh hưởng xấu đến nhận thức của người chơi trong xã hội.

Không chỉ các doanh nghiệp chịu tổn thất, mà chính người chơi cũng đối mặt với nhiều rủi ro. Việc sử dụng game crack, hack dễ khiến thông tin cá nhân bị thu thập trái phép, thiết bị người dùng trúng phải mã độc. Ngoài ra, vi phạm bản quyền game cũng khiến môi trường cạnh tranh trở nên "méo mó"; giá trị sáng tạo bị xem nhẹ, dần hình thành thói quen tiêu dùng số thiếu lành mạnh trong cộng đồng. Xa hơn, tình trạng vi phạm bản quyền kéo dài còn khiến Việt Nam mất điểm trong mắt các đối tác quốc tế, hạn chế khả năng tham gia sâu vào mạng lưới sản xuất và phân phối game toàn cầu.

Theo Phó Giám đốc công ty VTC Intecom Nguyễn Hùng Cương, tình trạng vi phạm bản quyền game đang leo thang với tốc độ đáng báo động. Ông cho biết, hoạt động này đã vượt xa mức độ tự phát, trở thành một "dây chuyền" được tổ chức bài bản, có sự tham gia của nhiều cá nhân và nhóm chuyên nghiệp.

Nếu một trò chơi mobile chính thức cần 1-2 tháng để hoàn thiện, thì các nhóm làm game lậu chỉ mất khoảng 3 ngày để tạo ra bản nhái. Doanh nghiệp thì phải mất hàng tuần để truy tìm và xử lý một máy chủ lậu, nhưng phía vi phạm lại có thể lập tức dựng máy chủ mới chỉ trong khoảng 3 giờ đồng hồ. Nhìn từ câu chuyện của Hàn Quốc, dù lực lượng chức năng có thể nhanh chóng xác định và bắt giữ đối tượng vi phạm chỉ trong 1-2 tuần sau khi phát hiện hành vi phạm pháp, nhưng việc các máy chủ lậu đặt ở nước ngoài khiến quá trình điều tra, truy tố và dẫn độ tội phạm về Hàn Quốc gặp nhiều khó khăn.

Cần những án điểm

Theo đại diện Cục An ninh mạng và phòng, chống tội phạm sử dụng công nghệ cao (Bộ Công an), quá trình điều tra, truy tố và xét xử các vụ việc liên quan đến sở hữu trí tuệ ở Việt Nam có thể kéo dài nhiều năm, vượt quá vòng đời của một sản phẩm game. Đáng chú ý, việc xác định thiệt hại để khởi tố hình sự gặp nhiều trở ngại do chưa có cơ quan chuyên trách đánh giá mức độ thiệt hại và khó lần theo dòng tiền thu lợi bất chính từ quảng cáo trên các trang web vi phạm. Do đó, bên cạnh việc đẩy mạnh biện pháp chặn truy cập vào các máy chủ lậu, cần xử lý nghiêm một số vụ việc điển hình, tạo án điểm để đảm bảo tính răn đe.

Phó Cục trưởng Cục Bản quyền tác giả Lê Minh Tuấn cho rằng, ngành game Việt Nam cần sự đồng hành của cả cơ quan quản lý, doanh nghiệp, các nhà sáng tạo game, cá nhân người sử dụng… cũng như các tổ chức bảo vệ bản quyền trong việc xây dựng hành lang pháp lý hiện đại, bảo vệ bản quyền hiệu quả và nâng cao nhận thức của cộng đồng. Việc chia sẻ mô hình giám sát, công nghệ phát hiện vi phạm, cơ chế phối hợp quốc tế cũng là điều hết sức cần thiết.

Trong lúc chờ hành lang pháp lý tiếp tục được hoàn thiện, Phó Giám đốc VTC Intecom Nguyễn Hùng Cương cho rằng, các doanh nghiệp về game cần tiếp tục triển khai phòng thủ 3 lớp, gồm: Tăng cường các giải pháp kỹ thuật để bảo mật hệ thống và phát hiện sớm dấu hiệu vi phạm; thực hiện đăng ký quyền sở hữu trí tuệ kết hợp cơ chế phản ứng nhanh, yêu cầu các nền tảng số lớn gỡ bỏ nội dung vi phạm trong thời gian ngắn. Đồng thời, khuyến khích cộng đồng người chơi tham gia như một lực lượng giám sát chủ động và hiệu quả. Điều này đòi hỏi phải xây dựng cơ chế liên minh và vận hành đường dây nóng IP để rút ngắn xử lý vi phạm; chuyển giao công nghệ hiện đại với mức chi phí hợp lý và phối hợp chặt chẽ trong việc ngăn chặn game lậu.

Ông Yu Byoung Han, Chủ tịch Quỹ Văn hóa game Hàn Quốc kiêm Chủ tịch Hiệp hội Bản quyền phần mềm Hàn Quốc cho rằng, để duy trì đà tăng trưởng mạnh mẽ của ngành game, bảo hộ bản quyền được xem là yếu tố tiên quyết. Trong bối cảnh lĩnh vực game ngày càng phát triển, giới trẻ Việt Nam ngày càng quan tâm đến game và phần mềm, việc tăng cường bảo mật thông tin và bảo vệ quyền sở hữu trí tuệ trở nên cấp thiết hơn bao giờ hết. Việc bảo vệ bản quyền vừa là "hàng rào" bảo vệ thị trường game, vừa là động lực quan trọng thúc đẩy sáng tạo nội dung trong môi trường số. ■

Đại tiệc thời trang VBFF XIII tại Quảng trường Tháp Tam Thắng - Vũng Tàu

Vietnam Beauty Fashion Fest mùa thứ 13 (VBFF XIII) sẽ diễn ra tối 13.12 tại Quảng trường Tháp Tam Thắng, Vũng Tàu (TP.HCM), quy tụ gần 100 người mẫu, người đẹp và dàn thí sinh Miss World Vietnam 2025. Sự kiện mang chủ đề Season of Joy, tổ chức ngoài trời bên bờ biển, tận dụng không gian mở hướng biển để tạo hiệu ứng ánh sáng hoàng hôn và trình diễn đêm.

Đạo diễn Hoàng Nhật Nam cho biết, sân khấu VBFF XIII ưu tiên yếu tố trải nghiệm, đưa thời trang hòa vào cảnh quan biển nhằm tạo tinh thần lễ hội cuối năm. Chương trình giới thiệu các bộ sưu tập mới của nhiều nhà thiết kế và thương hiệu trong nước. Theo đó, NTK Thanh Hương Bùi trở lại với bộ sưu tập *Equinox - Giao thời hoàng kim,* sử dụng tông cam - nâu - đỏ để gợi sắc thái giao mùa và hình ảnh người phụ nữ thanh lịch, tự tin. NTK Khang Trịnh mang đến *Whispers of the Sea,* lấy cảm hứng từ đại dương qua sắc xanh sapphire, bạc và vàng; bộ ảnh quảng bá do Miss World Vietnam Huỳnh Trần Ý Nhi và Á hậu Huỳnh Minh Kiên thể hiện. Nhiều thương hiệu cũng tham gia trình diễn như ECOCHIC Vietnam với *The Harmony in Motion*, Calie với áo dài *Tích sắc tân hương,* C'CHIC với *LUMIÈRE,* ELSA với *Starlight* và Hoon Weddings với *Noir & Champagne.*

Với gần 100 gương mặt người mẫu và thí sinh Miss World Vietnam 2025, Vietnam Beauty Fashion Fest XIII được kỳ vọng tạo điểm nhấn cho chuỗi sự kiện văn hóa - du lịch cuối năm tại Vũng Tàu, TP.HCM.

TÙNG THƯ

XUẤT NHẬP KHẨU XUẤT BẢN PHẨM:

Cánh cửa mở rộng bản sắc văn hóa Việt trong dòng chảy toàn cầu

● **TRUNG NGHĨA**

Trong dòng chảy hội nhập, xuất nhập khẩu xuất bản phẩm vừa là hoạt động thương mại, vừa là hành trình trao đổi văn hóa - nơi tri thức thế giới tìm đường vào Việt Nam và giá trị Việt được giới thiệu ra khắp năm châu. Những chuyển biến mạnh mẽ của thị trường sách thời gian qua cho thấy một cánh cửa hội nhập đang mở rộng, nhưng cũng đặt ngành xuất bản trước nhiều thách thức cần lời giải.

Xuất nhập khẩu xuất bản phẩm - cánh cửa tri thức và cầu nối văn hóa Ảnh: ITN

Sức ép sách lậu và bài toán cân bằng xuất - nhập khẩu

Tại Hội nghị Triển khai công tác xuất nhập khẩu xuất bản phẩm diễn ra tuần qua, ông Nguyễn Ngọc Bảo, Phó Cục trưởng Cục Xuất bản, In và Phát hành cho biết, thị trường xuất khẩu và nhập khẩu xuất bản phẩm giai đoạn 2023-2025 có nhiều chuyển biến tích cực và duy trì được sự ổn định.

Về nhập khẩu, trong tổng số 28 đơn vị được cấp phép, có 19 doanh nghiệp thường xuyên đặt hàng. Tổng số xuất bản phẩm nhập khẩu trong năm 2023-2024 và 6 tháng đầu năm 2025 đạt 181.728 tên với hơn 14,7 triệu bản, kim ngạch khoảng 65 triệu USD. Thị trường kinh doanh xuất bản phẩm trong nước đang phát triển; nhu cầu sách ngoại văn tăng, đặc biệt phục vụ nghiên cứu, giảng dạy và giáo dục.

Số doanh nghiệp nhập khẩu tham gia thị trường ngày càng nhiều, mở rộng kết nối và khai thác thêm nhiều nguồn xuất bản phẩm giá trị từ nước ngoài với chủng loại đa dạng: Sách in, ebook, audiobook, podcast, sách 3D, AR book… Trong đó, sách in truyền thống vẫn chiếm tỷ lệ cao nhất, đạt 85% tổng lượng nhập khẩu.

Ở chiều ngược lại, hoạt động xuất khẩu xuất bản phẩm chưa có đột phá. Hiện chỉ có 5 doanh nghiệp thường xuyên xuất khẩu sách Việt Nam ra nước ngoài, với tổng số 14.867 tên và hơn 1 triệu bản sách, đĩa các loại; kim ngạch xuất khẩu chỉ hơn 260.000 USD. Sản phẩm chủ yếu vẫn là sách giới thiệu, quảng bá đất nước và con người Việt Nam, xuất khẩu theo các đơn hàng nhỏ lẻ sang Lào, Nhật Bản, Mỹ, Úc…

Theo đại diện Fahasa, năm 2025 tiếp tục là năm khó khăn dưới tác động suy giảm của kinh tế thế giới và trong nước. Biến động tỷ giá khiến chi phí nhập khẩu tăng mạnh, kéo theo giá thành cao, khả năng tiêu thụ giảm và tồn kho lớn. Nhiều đối tác thu hẹp quy mô, chuyển từ dạy trực tiếp sang học trực tuyến với học liệu chia sẻ, làm giảm nhu cầu sử dụng xuất bản phẩm nhập khẩu.

Thị trường cạnh tranh gay gắt trong khi nạn sách giả, sách lậu còn phổ biến, ảnh hưởng đến sức mua của sách nhập khẩu chính ngạch. Xu hướng tiêu dùng thay đổi nhanh, đặc biệt trong nhóm độc giả trẻ chuyển sang ebook và audiobook, tạo áp lực phải đổi mới mô hình kinh doanh.

Dù vậy, ngành vẫn mở ra nhiều cơ hội từ tiến trình hội nhập. Việt Nam đã ký nhiều hiệp định thương mại quan trọng (FTA, EVFTA…), tạo điều kiện giảm hoặc xóa thuế nhập khẩu sách từ các nước thành viên, tăng khả năng cạnh tranh về giá. Song song đó, cải cách thủ tục hành chính và chuyển đổi số trong quy trình đăng ký nhập khẩu giúp doanh nghiệp rút ngắn thời gian và giảm chi phí.

Thị trường xuất bản thế giới đang phục hồi mạnh sau đại dịch, ước đạt khoảng 132 tỉ USD vào năm 2024 và dự báo tăng trưởng 4-5% mỗi năm giai đoạn 2024-2029. Đây là cơ hội để doanh nghiệp Việt Nam tăng cường kết nối, khai thác và trao đổi nguồn hàng.

Yếu tố "cần" và "đủ" để phát triển bền vững

Trong bối cảnh hội nhập toàn cầu, nhu cầu tiếp cận tri thức quốc tế của độc giả Việt Nam ngày càng gia tăng, đồng thời khát vọng đưa văn hóa Việt vươn ra thế giới cũng là động lực mạnh mẽ thúc đẩy ngành xuất nhập khẩu xuất bản phẩm. Đại diện Công ty TNHH Sách Á Châu cho rằng, để thị trường này phát triển bền vững, cần hội tụ cả hai nhóm yếu tố "cần" và "đủ".

Nhóm "cần" là điều kiện tiên quyết để tồn tại, bao gồm hành lang pháp lý và bản quyền, là nền tảng giúp doanh nghiệp tránh rủi ro pháp lý, xây dựng uy tín với đối tác quốc tế; hạ tầng logistics và kho vận đạt chuẩn, vì sách là mặt hàng nặng, giá trị đơn vị không cao nhưng dễ hư hỏng, đòi hỏi hệ thống vận chuyển thông suốt, thủ tục hải quan nhanh gọn, kho bãi đảm bảo nhiệt độ, độ ẩm; cùng với đó là nguồn hàng chất lượng từ các NXB uy tín trên thế giới, để đảm bảo sách chính thống, cập nhật và đa dạng.

Nhóm "đủ" là điều kiện để bứt phá và dẫn đầu, bao gồm năng lực thấu hiểu thị trường - không chỉ nhập những gì có sẵn mà phải nhập đúng nhu cầu, dự báo xu hướng đọc mới như sách về trí tuệ nhân tạo, giáo dục STEM hay sách chữa lành tinh thần; chuyển đổi số và ứng dụng công nghệ để quản lý tồn kho theo thời gian thực, tối ưu hóa kênh bán hàng trực tuyến và cá nhân hóa trải nghiệm khách hàng. Đồng thời là chiến lược giá cạnh tranh nhờ tối ưu chi phí vận hành, kết hợp dịch vụ tư vấn chuyên sâu - lợi thế mà các sàn thương mại điện tử thuần túy khó có thể đáp ứng.

Cùng quan điểm, đại diện Công ty Fahasa kiến nghị: Đơn giản hóa thủ tục xác nhận hoạt động phát hành xuất bản phẩm điện tử; khuyến khích phát triển nội dung số và xây dựng cơ chế minh bạch trong quản lý xuất bản phẩm điện tử, tránh chồng chéo giữa các quy định hiện hành. Đẩy nhanh kết nối dịch vụ công, đưa thủ tục đăng ký xuất bản phẩm nhập khẩu lên cổng dịch vụ công quốc gia, giảm bớt thủ tục giấy tờ, giúp rút ngắn thời gian xử lý để nhanh chóng và hiệu quả hơn.

Ngoài ra, cần tăng cường biện pháp chống sách giả, sách lậu, phối hợp giữa các cơ quan quản lý, doanh nghiệp và lực lượng chức năng nhằm bảo vệ bản quyền và bảo vệ thị trường sách chính thống. Hỗ trợ các doanh nghiệp quảng bá xuất bản phẩm trong nước thông qua hội chợ sách, chương trình giao lưu bản quyền, kết nối với các nhà phát hành nước ngoài để xuất khẩu những ấn phẩm tốt của Việt Nam ra thế giới.

Để xuất khẩu không còn là "mảng hạn chế", nhiều ý kiến cho rằng, ngành xuất bản cần có chiến lược xúc tiến thương mại trọng tâm. Nội dung xuất bản phẩm Việt Nam có thế mạnh độc đáo ở các lĩnh vực văn hóa, lịch sử, ẩm thực và văn học. Cần xây dựng danh mục "Sách Việt tuyển chọn" để chào bán trên các nền tảng quốc tế hoặc qua các đối tác phát hành tại các nước có cộng đồng người Việt. Bên cạnh đó, dịch thuật chất lượng cao là điều kiện tiên quyết để tác phẩm Việt Nam được đón nhận tại thị trường quốc tế.

Phát triển thị trường xuất nhập khẩu xuất bản phẩm không chỉ là hoạt động kinh tế mà còn là nhiệm vụ văn hóa quan trọng, góp phần đưa Việt Nam hội nhập sâu rộng hơn với tri thức toàn cầu. Nhận định như vậy, ông Nguyễn Tuấn Quỳnh, Chủ tịch Công ty TNHH Bán lẻ Phương Nam cho rằng: Bằng cách củng cố các yếu tố nền tảng và phát huy các yếu tố đòn bẩy, chúng ta hoàn toàn có thể xây dựng một thị trường minh bạch, hiện đại, hiệu quả và giàu bản sắc - nơi tri thức quốc tế đến gần hơn với độc giả Việt Nam và xuất bản phẩm Việt Nam vươn ra thế giới. ■

Giới thiệu 10 tác phẩm Việt - Hàn tại Lễ bế mạc Dự án phim ngắn CJ

Sau gần 8 tháng triển khai (từ tháng 4.2025), Dự án phim ngắn CJ mùa 6 sẽ ra mắt 5 phim ngắn nổi bật tại lễ bế mạc diễn ra ngày 18.12 ở TP.HCM. Mùa giải năm nay lựa chọn 5 đạo diễn trẻ tiềm năng và hỗ trợ sản xuất tổng cộng 1,5 tỉ đồng. Sau quá trình phát triển kịch bản và hoàn thiện hậu kỳ, các tác phẩm sẽ lần đầu được công chiếu tại rạp CGV Vivo City vào tối 18.12.

5 phim được giới thiệu gồm: *Những ngày xanh thẳm* (Vũ Trung Đức), *Lạch cạch* (Lê Hoàng), *Made in Vietnam* (Nguyễn Duy Anh), *Utopia* (Cầm Đức Hiệp) và *Giấc mơ là ốc sên* (Nguyễn Thiên Ân). Mỗi phim đặt trọng tâm vào một lát cắt riêng của tuổi trẻ như gia đình, bản sắc, áp lực trưởng thành hay nhu cầu thể hiện tiếng nói cá nhân.

Song song chương trình phim Việt, lễ bế mạc còn giới thiệu 5 phim ngắn Hàn Quốc thuộc Story Up 2024, gồm: *Reservoir, Slowly, Wanderer Fantasy, Lilies* và *Undercurrent*. Các phim khai thác chủ đề trưởng thành, cô đơn và ký ức, những sắc thái quen thuộc của điện ảnh Hàn. Khán giả có thể đăng ký tham dự suất chiếu miễn phí qua trang Facebook của Dự án phim ngắn CJ.

TÙNG THƯ

Sa Ná hồi sinh sau lũ dữ

NGUYỄN LINH

Giữa không gian văn hóa đặc trưng của vùng biên Na Mèo - nơi cộng cư của đồng bào Thái, Mông với nếp sống, nếp bản lâu đời - Sa Ná bước ra từ thảm họa như một minh chứng sống động cho sức bền văn hóa và khả năng tự phục hồi của cộng đồng vùng cao. Hơn 6 năm sau trận lũ quét xóa trắng bản làng, Sa Ná đã dựng lại mái nhà, nương ruộng, khôi phục mạch sống văn hóa bản địa, nhà sàn lại sáng lửa, sinh kế truyền thống được hồi sinh, cộng đồng đoàn kết...

Bản tái định cư Sa Ná trên đồi Pom Ngô — Ảnh: LÊ HOÀNG

Hành trình đi lên từ mất mát của Sa Ná cho thấy rõ vai trò của chính sách, của nội lực văn hóa tộc người và của tinh thần vùng biên - kiên cường, gắn kết, làm nên một diện mạo Na Mèo mới, bình yên, trù phú và thấm đẫm bản sắc.

Ký ức đau buồn

Nếu ngược về miền biên viễn Thanh Hóa những ngày cuối năm, dễ dàng nhận thấy sự đổi thay rõ rệt trên từng nóc nhà sàn, từng thửa ruộng bậc thang hay những triền đồi xanh thẫm rừng luồng. Nhưng trong tâm khảm người dân Sa Ná, ký ức về trận lũ quét ngày 3.8.2019 vẫn âm ỉ như một vết sẹo sâu.

Hôm ấy, trời mưa tầm tã suốt đêm. Đến 5 giờ sáng, tiếng gầm rú lạ lẫm từ phía thượng nguồn suối Son vang lên dữ dội. Trong thoáng chốc, một khối nước khổng lồ mang theo đất đá, cây rừng đổ ập xuống bản, cuốn phăng người và tài sản, nhiều người không kịp trở tay. "Chúng tôi chỉ kịp nghe tiếng nổ lớn như sấm, rồi nước trắng xóa phủ xuống", ông Ngân Văn Thêu, Trưởng bản Sa Ná nhớ lại.

Trận lũ cướp đi 10 sinh mạng; hơn 50 ngôi nhà bị san phẳng. Bản Sa Ná yên bình bên suối Son hóa thành đống đổ nát. Trong số đó, câu chuyện của anh Hà Văn Vân (1990) khiến nhiều người xót xa. Anh mất một lúc 6 người thân: Bố mẹ, chị gái, vợ và hai con nhỏ. Ngày tìm thấy thi thể người thân, anh chỉ ngồi lặng bên bờ suối, đôi mắt vô hồn nhìn dòng nước đục ngầu.

Những ngày sau thảm họa, cả bản sống trong tiếng khóc xé lòng và những bữa cơm cứu trợ chan nước mắt. Nhưng từ nơi hoang tàn ấy, mầm xanh hồi sinh bắt đầu nhen lên. Chỉ vài tháng sau, với sự chỉ đạo sát sao của Trung ương, tỉnh và huyện Quan Sơn (cũ), dự án tái định cư khẩn cấp được triển khai. Người dân Sa Ná rời bản cũ, đến vùng đất mới trên đồi Pom Ngô - an toàn, cao ráo, quy hoạch bài bản. Trên diện tích 2,8 ha, 51 hộ được cấp đất an cư cùng hệ thống nhà sàn truyền thống, nhà cấp bốn khang trang. Trường mầm non, tiểu học, nhà văn hóa, khu vui chơi đều được xây mới. "Giờ chúng tôi có bản mới đẹp và yên bình như vậy, bà con biết ơn lắm", ông Thêu chia sẻ.

Nhưng tái thiết nhà cửa chỉ là bước khởi đầu. Quan trọng hơn là ổn định tâm lý và vực dậy sinh kế. Đây là giai đoạn khó khăn nhất, khi phần lớn tài sản, giống nuôi, tư liệu sản xuất bị cuốn trôi, tinh thần người dân suy sụp. Nguồn vốn tín dụng ưu đãi của Ngân hàng Chính sách xã hội trở thành "điểm tựa" đầu tiên giúp bà con đứng dậy. Nhiều khoản nợ được khoanh, giãn; khoản vay mới được mở để gây trồng rừng luồng, chăn nuôi gia súc, phát triển kinh tế hộ...

Nhịp sống hồi sinh

Chị Vi Thị Cư là một trong những người mạnh dạn vay vốn sớm nhất. Toàn bộ nhà cửa, tài sản và khoản vay 60 triệu trước đó bị lũ cuốn sạch. Nhờ chính sách khoanh nợ và vay mới 100 triệu đồng, chị mua 5 con trâu, 2 con bò và trồng hơn 2 ha luồng. "Thời gian đầu vất vả lắm. Nhưng nghĩ đến con cái, nghĩ đến bản làng, mình phải đứng dậy làm lại. Có làm mới thoát nghèo được", chị Cư tâm sự. Sau ba năm, đàn gia súc của chị tăng lên 12 con. Rừng luồng hồi sinh mạnh mẽ, mỗi năm cho thu vài chục tấn. Gia đình chị thoát nghèo, trở thành hộ khá trong bản.

Cách đó không xa, mô hình của anh Lò Văn Đông cũng là một sự hồi sinh đáng kể. Nhận 100 triệu đồng vốn vay ưu đãi, anh trồng 4,6 ha luồng và phát triển đàn trâu bò dưới tán rừng. Công chăm sóc tỉ mỉ giúp rừng luồng xanh tốt, đàn gia súc tăng nhanh, thu nhập ổn định hơn nhiều so với trước. Đặc biệt, mô hình nuôi nhím của bà Ngân Thị Suối trở thành hướng đi mới. Mỗi năm xuất bán vài chục con nhím giống và nhím thịt, bà thu về hàng chục triệu đồng, tạo nguồn thu ổn định và truyền cảm hứng cho nhiều hộ dám khởi nghiệp.

Sự hồi sinh của Sa Ná còn nằm trong bước chuyển mình của xã Na Mèo, vùng biên giới tiềm năng nhưng trước đây còn nhiều khó khăn. Ba năm gần đây, Na Mèo đón hàng loạt chương trình hỗ trợ sinh kế, đặc biệt là dự án giảm nghèo bền vững. Riêng Chương trình "Nông nghiệp dinh dưỡng" đã hỗ trợ cho hộ nghèo 4.590 con gà ri giống; 3,3 tấn thức ăn hỗn hợp; hàng vạn liều vắc xin; các lớp tập huấn kỹ thuật chăn nuôi an toàn. "Không chỉ đưa con giống, dự án còn hướng dẫn cách làm khoa học để bà con biết tính toán, chủ động mở rộng mô hình. Nhờ vậy mà Sa Ná đã hoàn thành tiêu chí nông thôn mới kiểu mẫu", ông Ngân Văn Thêu cho biết.

Theo thống kê, thu nhập bình quân đầu người ở Sa Ná hiện đạt 34 triệu đồng/năm, tỷ lệ hộ nghèo giảm mạnh. Người dân chủ động trong làm kinh tế, không còn tâm lý ỷ lại. Lợi thế cửa khẩu quốc tế Na Mèo giúp giao thương với tỉnh Hủa Phăn (Lào) thuận lợi, kéo theo xuất nhập khẩu, vận tải, lưu trú và thương mại biên mậu phát triển. Ông Lương Văn Thủy, Chủ tịch UBND xã Na Mèo chia sẻ: "Chúng tôi đang bước vào giai đoạn mới khi khai thác hiệu quả cửa khẩu, kết nối du lịch Viêng Xay (Lào). Nếu kết hợp du lịch cộng đồng với văn hóa Thái, Mông, tin rằng Na Mèo sẽ trở thành điểm sáng phát triển toàn diện".

Từ nỗi đau tột cùng, Sa Ná đã đi qua những ngày đen tối nhất để dựng lại bản làng. Tiếng trẻ thơ ê a học bài trong căn nhà sàn mới, đàn trâu đủng đỉnh gặm cỏ, triền luồng xanh ngút mắt..., tất cả tạo nên một Sa Ná đầy sức sống. Hành trình hồi sinh này là kết quả của đầu tư hạ tầng, tín dụng ưu đãi và các chương trình sinh kế, đồng thời là tinh thần không khuất phục của người dân vùng biên - những con người dám đứng dậy từ mất mát, dám tin vào tương lai.■

TP.HCM công bố kế hoạch tổ chức các hoạt động đón chào năm mới 2026

UBND TP.HCM vừa ban hành kế hoạch tổ chức chuỗi hoạt động văn hóa, nghệ thuật và thể thao nhằm phục vụ người dân và du khách trong dịp Tết Dương lịch 2026.

Theo kế hoạch, chương trình bắn pháo hoa nghệ thuật sẽ diễn ra trong vòng 15 phút (vào 0h ngày 1.1.2026) tại bốn điểm: Đầu hầm sông Sài Gòn (phường An Khánh), Khu Trung tâm Thành phố mới (phường Bình Dương), Quảng trường Tam Thắng (phường Vũng Tàu), Công viên văn hóa Đầm Sen (phường Bình Thới). Toàn bộ kinh phí thực hiện được huy động từ nguồn xã hội hóa.

Thành phố cũng triển khai trang trí ánh sáng nghệ thuật trên các tuyến đường trung tâm và nhiều khu vực trọng điểm. Nhiều chương trình văn hóa - nghệ thuật sẽ diễn ra trước và trong đêm Giao thừa. Nổi bật là chương trình countdown đêm 31.12 tại khu vực đi bộ đường Nguyễn Huệ, dự kiến mở rộng sang trục Lê Lợi, Công viên Lam Sơn và khu vực trước Nhà hát TP.HCM.

Chuỗi hoạt động "Khơi sóng bình minh 2025" sẽ được tổ chức tại Quảng trường Tháp Tam Thắng (phường Vũng Tàu) gồm giải chạy bộ và đồng diễn Yoga sáng 31.12, chương trình nghệ thuật buổi tối cùng Ngày hội văn hóa ẩm thực từ 27.12.2025 đến 1.1.2026 tại Bãi Sau. Khu vực Công viên trước Trung tâm Hành chính tỉnh Bình Dương cũ sẽ tổ chức chương trình nghệ thuật ngoài trời chào năm mới vào ngày 31.12.2025.

Trong đêm 31.12, các chương trình biểu diễn nghệ thuật cũng được tổ chức tại nhiều phường, xã như Dầu Tiếng, Xuân Sơn, Bình Khánh, Gò Vấp, Phú Thạnh. Nhà Văn hóa Thanh niên, các trường đại học, cao đẳng, trung cấp, ký túc xá sẽ có hoạt động văn nghệ trong hai đêm 31.12.2025 và 1.1.2026. Các khu chế xuất, khu công nghiệp tổ chức chương trình riêng trong hai đêm 27 và 28.12.2025.

Ở lĩnh vực thể thao, TP.HCM tổ chức Giải Marathon TP.HCM lần XII "HCMC Marathon 2026" từ ngày 9-11.1.2026; Giải Việt dã TP.HCM chào năm mới vào ngày 28.12.2025 tại phường Bình Dương cùng Giải chạy núi Dinh...

THÙY TRANG

CHỨC NĂNG ĐIỀU TIẾT CỦA VĂN HÓA TRONG SỰ VẬN ĐỘNG VÀ PHÁT TRIỂN XÃ HỘI HIỆN ĐẠI

Bài 7: Chủ nghĩa khắc kỷ và chức năng điều tiết văn hóa trong xã hội hiện đại

● GS.TS ĐINH XUÂN DŨNG

Trong thời kỳ Hy Lạp và La Mã cổ đại, triết học rất phát triển và đã hình thành những trường phái khác nhau, mong muốn đạt đến những triết lý sống. Ví dụ, các trường phái triết học yếm thế do Antisthenes, học trò của Socrates sáng lập chủ trương lối sống khổ hạnh. Ngược lại, trường phái Cyrenais do Aristipus thành lập lại chủ trương lối sống tận hưởng lạc thú. Giữa hai thái cực đó có nhiều trường phái khác, trong đó có trường phái hoài nghi và trường phái khắc kỷ (trường phái này do Zeno xứ Citium sáng lập).

Giá trị hiện đại của chủ nghĩa khắc kỷ

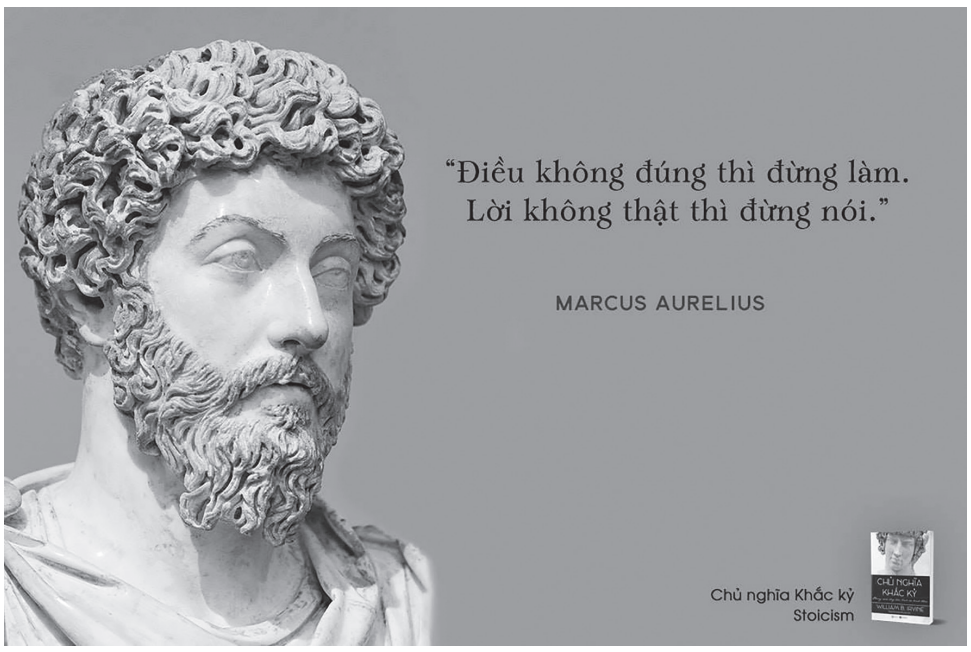
Từ rất nhiều năm nay, ở châu Âu có nhiều ý kiến khác nhau, thậm chí trái ngược nhau khi đánh giá trường phái khắc kỷ. Có định nghĩa xác định người khắc kỷ là "người dường như lãnh đạm hoặc không bị ảnh hưởng bởi niềm vui, nỗi buồn, khoái lạc hay đau đớn", có nghĩa là họ thuộc những người "vô cảm". Cũng có ý kiến cho rằng, ra đời từ thời cổ đại, chủ nghĩa khắc kỷ giờ đây đã kết thúc.

Xuất phát từ những khái niệm, phạm trù, triết lý và thực hành của chủ nghĩa khắc kỷ, như sự *bình thản*, phong cách sống *bản lĩnh*, *sự lưỡng phân của quyền kiểm soát, sự tự tiết chế bản thân, sự suy ngẫm*..., chúng tôi cảm nhận có sự gặp gỡ với phạm trù "hệ điều tiết" xã hội của văn hóa nên đã tìm hiểu để góp phần làm rõ hơn về lý luận và thực tiễn khái niệm và nội hàm của chức năng điều tiết - từ góc nhìn lịch sử văn hóa.

Thật bất ngờ khi tìm thấy một quan điểm của Seneca - người tiêu biểu của chủ nghĩa khắc kỷ, đã nói rõ những nỗ lực khám phá của chủ nghĩa khắc kỷ là "cách thức để tâm trí có thể luôn luôn theo đuổi một lộ trình kiên định và thuận lợi, có khuynh hướng tích cực đối với chính nó và nhìn nhận được các trạng thái của nó bằng niềm vui". Ông cũng khẳng định, *người thực hành* các nguyên tắc khắc kỷ "cần phải luôn, dù anh ta có muốn hay không, cảm thấy hân hoan và có một *niềm vui sâu sắc xuất phát từ bên trong*, bởi lẽ anh ta thích thú với những nguồn vui của riêng mình, và không hề khao khát niềm vui nào lớn hơn những *niềm vui nội tại* này" (trích theo W.B. Irvine: *Chủ nghĩa khắc kỷ - Phong cách sống bản lĩnh và bình thản,* Nxb. Công thương, Hà Nội, 2020, tr.19, 22). Ở đây, cùng với mục tiêu, ta đã thấy hé lộ - trong triết lý và trong thực hành - một năng lực tự điều tiết để không bị lôi kéo, lệ thuộc vào niềm vui từ bên ngoài mà hoàn toàn làm chủ, hân hoan với niềm vui "từ bên trong", "nội tại" của mình.

Vậy, niềm vui đó là gì và làm thế nào để làm chủ, kiểm soát được nó?

Theo W.B. Irvine, mục tiêu của chủ nghĩa khắc kỷ không hề là những khao khát vốn dĩ chẳng đáng để theo đuổi, nhất là danh vọng và của cải, mà "thay vào đó, tập trung theo đuổi *sự bình thản và đức hạnh*" (xem W.B. Irvine: *Chủ nghĩa khắc kỷ - Phong cách sống bản lĩnh và bình thản, Sđd,* tr.120-121), mà nội dung của sự bình thản tạo nên phong cách sống bản lĩnh "là một trạng thái *sống không có các cảm xúc tiêu cực*, như tức giận, đau buồn, lo âu và sợ hãi, mà chỉ có những *cảm xúc tích cực*, đặc biệt là niềm vui". Như vậy, mục tiêu của chủ nghĩa khắc kỷ không phải là loại trừ cảm xúc khỏi cuộc sống như có người nhận định, mà là loại trừ những cảm xúc tiêu cực (các yếu tố liên quan đến tiền tài, của cải, địa vị, dục vọng, khát vọng ngoài mình...), tập trung xây dựng và nuôi dưỡng *cảm xúc tích cực, đức hạnh và niềm vui, lạc quan* về cuộc sống.

Vậy, con người phải làm gì để giữ được mục tiêu trên? Những người theo chủ nghĩa khắc kỷ cho rằng, cần cẩn thận phân biệt những thứ mình *có thể kiểm soát và không thể kiểm soát*, nhờ đó không cần bận tâm đến những thứ không thể kiểm soát và *tập trung vào những thứ có thể kiểm soát*. Khi nói về quyền kiểm soát này, Epictetus cho rằng, đó là sự "lưỡng phân: Một số thứ *tùy thuộc vào chúng ta* và một số thứ khác không tùy thuộc vào chúng ta". Sau này, khi phân tích, "chia nhỏ" nhận xét trên, W.B. Irvine đã diễn giải thành sự "tam phân quyền kiểm soát: Những thứ ta có toàn quyền kiểm soát, những thứ ta hoàn toàn không thể kiểm soát (như mặt trời có mọc vào ngày mai hay không) và những thứ ta có thể kiểm soát một phần. Theo các nhà khắc kỷ, trong ba cách đó, cần quan tâm đến cái thứ nhất, mà trước hết là những mục tiêu đặt ra cho bản thân, những giá trị của bản thân, vì qua sự kiểm soát đó, ta có thể *hiện thực hóa* chúng hoặc *ngăn ngừa* chúng xảy ra" (xem W.B. Irvine: *Chủ nghĩa khắc kỷ - Phong cách sống bản lĩnh và bình thản, Sđd,* tr.120-121). Thuật ngữ kiểm soát, tự kiểm soát bản thân được sử dụng rất nhiều trong các bài viết, bài giảng của chủ nghĩa khắc kỷ. Marcus Aurelius - Hoàng đế La Mã, người có quyền lực nhất thế giới vào thời điểm đó - đặc biệt quan tâm đến khía cạnh đạo đức của chủ nghĩa khắc kỷ. Ông chỉ ra rằng, chúng ta có toàn quyền kiểm soát tính cách của mình..., chúng ta là người duy nhất có thể ngăn cản bản thân đạt được tính chính trực và lương thiện..., chúng ta hoàn toàn có khả năng *ngăn chặn* tính xấu xa hay tham lam trú ngụ trong tâm hồn mình..., chẳng gì ngăn được chúng ta *trau dồi* những đức tính khác bao gồm tính thành thật, đàng hoàng, siêng năng và điềm đạm, cũng như chẳng gì ngăn được chúng ta *áp dụng các biện pháp để kiềm chế tính kiêu ngạo của mình*, vượt lên trên những niềm vui và nỗi buồn, *kiểm soát* cơn giận của bản thân và không còn thèm khát danh vọng. Và Marcus cho rằng, chúng ta có thể có được những phẩm chất này ngay tức khắc, nếu chúng ta *lựa chọn* chúng (W.B. Irvine: *Chủ nghĩa khắc kỷ - Phong cách sống bản lĩnh và bình thản, Sđd,* tr.125-126).

Những từ được dùng trong nhận xét trên, như kiểm soát tính cách, ngăn cản bản thân, ngăn chặn tính xấu xa, trau dồi, kiềm chế, kiểm soát cơn giận, lựa chọn đều hàm chứa sâu sắc một đặc trưng trong quá trình vận động, biến đổi và phát triển của tính cách con người, đó là tự điều tiết, tự kiểm soát, tự lựa chọn. Đây chính là một nội dung bao quát, quan trọng và có giá trị tích cực của chủ nghĩa khắc kỷ, hoàn toàn có thể vận dụng trong đời sống xã hội hiện đại, khi mà cuộc sống đang đặt ra cho con người quá nhiều những thách thức mới và ngày càng gay gắt, phức tạp. Cách đây hàng nghìn năm, Marcus, vị Hoàng đế vĩ đại và chịu nhiều đau thương lớn lao, đã luôn tự kiểm soát mình, từng cho rằng, nếu không cưỡng lại lạc thú thì rốt cuộc chúng ta sẽ trở thành nô lệ "nhảy giật lên vì những thôi thúc ích kỷ và dành cả đời để ca cẩm hiện tại hoặc than vãn tương lai". Ông cũng khuyên phải học cách "chống lại những tiếng thì thầm của nhục dục". Những dự báo, khuyên răn và cả cảnh báo đó hoàn toàn còn nguyên giá trị văn hóa cho ngày hôm nay (W.B. Irvine: *Chủ nghĩa khắc kỷ - Phong cách sống bản lĩnh và bình thản, Sđd,* tr.155).

Chiều sâu nhân văn của văn hóa khắc kỷ

Từ triết lý sống trên, các nhà khắc kỷ tiến thêm một bước (khác với một số trường phái triết học chỉ dừng lại ở lý thuyết, ở tính học thuật của triết học), các nhà khắc kỷ đã nỗ lực đưa triết lý vào thực hành, mở các trường dạy cả triết lý và đặc biệt là thực hành sống. Và có lẽ, họ là "những người đầu tiên thừa nhận rằng thực hành kiểm soát bản thân đòi hỏi nhiều tâm sức", và thật là dí dỏm nhưng đầy thuyết phục khi Musonius nói rằng, hãy nghĩ đến thời gian và năng lượng người ta tiêu tốn cho những cuộc tình vụng trộm mà họ sẽ không dính vào nếu *kiểm soát được bản thân*. Từ đó, các nhà khắc kỷ luôn đề cao năng lực tự *tiết chế bản thân* và *tự suy ngẫm*, và vì vậy, không có gì lạ khi các nhà khắc kỷ nhận ra hành động từ bỏ lạc thú, tự thân nó có thể mang lại chính lạc thú, đúng như nhận xét của W.B. Irvine: "Họ là một trong những nhà tâm lý học thông thái nhất ở thời đại của họ".

Từ triết lý sống và thực hành triết lý tự kiểm soát, tự tiết chế, tự suy ngẫm để có một phong cách sống bản lĩnh và bình thản, các nhà khắc kỷ có những lời khuyên thể hiện sâu sắc năng lực tự điều tiết trong các quan hệ xã hội. Ví dụ, Marcus khuyên rằng, khi thấy bản thân đang bực bội vì những điều thiếu sót của ai đó, chúng ta nên dừng lại để *suy ngẫm về những điều thiếu sót của chính mình*. Điều này sẽ giúp chúng ta thông cảm cho những lỗi lầm của người đó và khoan dung hơn với anh ta. Thật là chí lý, chí tình. Đó là kết quả mang giá trị nhân văn sâu sắc của sự điều tiết bằng văn hóa. Có rất nhiều lời khuyên mang giá trị nhân văn như vậy khi các nhà khắc kỷ góp tiếng nói, lời khuyên trước các giá trị bản thân, nỗi đau, bổn phận, khi bị xúc phạm, cơn giận, tuổi già hay cái chết...

Tất nhiên, những lời khuyên hay kinh nghiệm đó không phải là cẩm nang sống, song các nhà khắc kỷ luôn lấy chuẩn mực là năng lực tự kiểm soát, kiềm chế, tiết chế và chọn lọc. Ở đây chính là biểu hiện rất thuyết phục cả về triết lý sống và thực hành sống của sự điều tiết bằng các giá trị và chuẩn mực văn hóa trong nhân cách.■

(Còn tiếp)

Hành trình của niềm tự hào Việt Nam

● THU SÂM (từ Bangkok, Thái Lan)

SEA Games 33 bước sang ngày thi đấu chính thức thứ ba. Sau lễ khai mạc, trên các đường đua, thảm võ, sàn đấu… là những nụ cười rạng rỡ xen lẫn giọt mồ hôi và nước mắt, những khoảnh khắc lặng thầm mà đủ sức lay động trái tim người hâm mộ. Đoàn Thể thao Việt Nam tiếp tục hành trình "săn vàng" trong tinh thần "ý chí trong đầu, ngọn lửa trong tim", như lời Thủ tướng Phạm Minh Chính căn dặn trước giờ lên đường. Đó không chỉ là lời gửi gắm, mà là mệnh lệnh từ trái tim, là lời nhắc nhở về màu cờ sắc áo và trách nhiệm thiêng liêng của mỗi vận động viên khi bước ra đấu trường khu vực.

Những giọt nước mắt hạnh phúc

Tấm huy chương vàng đầu tiên của Đoàn Thể thao Việt Nam trong kỳ SEA Games năm nay đến từ hai cô gái có chung tên Hương là Nguyễn Thị Hương và Diệp Thị Hương. "Song Hương" giống như mảnh ghép hoàn hảo được tạo nên từ quê hương Vĩnh Phúc (giờ là tỉnh Phú Thọ), nơi đã nuôi dưỡng tình yêu với mặt nước và là một trong những cái nôi của Canoeing Việt Nam. Họ tập cùng nhau, lớn lên cùng nhau, trải qua những chặng đường gian khó của đội tuyển để rồi đứng chung trên bục vinh quang, nơi lá cờ đỏ sao vàng được kéo lên tại vòm trời Bangkok (Thái Lan).

Nguyễn Thị Hương - tay chèo từng đi vào lịch sử khi trở thành vận động viên Canoeing Việt Nam đầu tiên giành vé dự Olympic bật khóc khi tiếng Quốc ca vang lên tại đấu trường khu vực. Bốn năm chờ đợi để được thi đấu lại ở SEA Games, bốn năm chờ giây phút được đưa lá cờ Tổ quốc lên vị trí cao nhất. "Khi đó, nước mắt tôi chỉ muốn dâng trào. Tự hào, xúc động… rất nhiều cảm xúc ùa về cùng lúc", Nguyễn Thị Hương chia sẻ. Cảm xúc trong trẻo ấy như gói cả tuổi thanh xuân của một nữ vận động viên dành cho thể thao nước nhà, dành cho niềm khát khao mang màu cờ Việt Nam sải rộng trên đấu trường quốc tế.

Tự hào, nhưng cũng đầy thử thách, với võ sĩ Taekwondo Nguyễn Xuân Thành, lần đầu dự SEA Games đã trở thành ký ức ngọt ngào khó quên. Tấm HCV ở nội dung quyền sáng tạo, không chỉ là thành tích mà còn là lời đáp trả đầy bản lĩnh sau khi đội tuyển vuột mất một HCV trước đó vì quyết định gây tranh cãi của trọng tài. Khi bài quyền kết thúc, khi các đồng đội ôm xiết lấy nhau, Thành đã khóc. "Đó là cảm xúc tôi chưa từng trải qua. Khi Quốc kỳ được kéo lên và chúng tôi hát Quốc ca, tôi nghẹn đến mức không thốt nên lời. Tôi tự hào vì là người Việt Nam", Thành nói giọng còn run. Một chàng trai trẻ, lần đầu khoác màu áo đội tuyển ở SEA Games, đã trải nghiệm trọn vẹn cảm xúc thiêng liêng của hai chữ "Tổ quốc".

Những chiến binh kiên cường

Trong buổi chiều đầy cảm xúc 11.12, đội Karate nữ gồm Nguyễn Thị Phương, Nguyễn Ngọc Trâm, Bùi Ngọc Nhi và Hoàng Thị Thu Uyên giành tấm HCV đầu tiên cho Karate Việt Nam. Trên bục nhận huy chương, Phương và Trâm không giấu nổi xúc động. Họ đã từng giành vàng tại Asian Games, đã quen với những cuộc tranh tài khốc liệt, nhưng mỗi lần Quốc ca vang lên ở SEA Games lại là một lần trái tim họ run lên vì niềm tự hào mới.

Nguyễn Thị Phương, Nguyễn Ngọc Trâm, Bùi Ngọc Nhi và Hoàng Thị Thu Uyên giành tấm HCV Karate (Kata đồng đội nữ) Ảnh: QUÝ LƯỢNG

Nguyễn Thị Phương chia sẻ: "Thể thao đã mang lại cho em nhiều điều. Khi em có thành tích, bố mẹ và gia đình tự hào. Điều đó giúp em vượt qua chấn thương, vượt qua ngày tháng khó khăn để tập luyện". Với cô gái nhỏ nhắn nhưng mạnh mẽ ấy, mỗi tấm huy chương không chỉ là sự ghi nhận của nỗ lực mà còn là món quà gửi về gia đình, những người luôn lặng lẽ dõi theo từng bước chân thi đấu. SEA Games kết thúc, Phương hẹn sẽ mua quà về cho bố mẹ, để Tết này được ngồi quây quần bên mâm cơm gia đình, lòng an yên sau những ngày tháng vất vả.

Nguyễn Ngọc Trâm, cô gái từng khóc đến mất ngủ vì trẹo chân ngay buổi đầu lên đội tuyển giờ đã khác, trưởng thành hơn, tự tin "bắn" tiếng Anh khi giao lưu với bạn bè quốc tế. SEA Games lần này không chỉ cho Trâm một tấm huy chương, mà còn cho cô hành trình lớn lên cùng thể thao, lớn lên cùng niềm tự hào khoác lên mình màu áo Việt Nam. Tết này, Trâm cũng sẽ về nhà. Vẫn là ngọn lửa ấy, nhưng lấp lánh hơn trong ánh mắt tuổi trẻ vừa trải qua những ngày tháng dồn sức nơi đấu trường Đông Nam Á.

SEA Games 33 mới chỉ đi được chặng đầu, nhưng mỗi tấm huy chương, mỗi giọt nước mắt, mỗi nụ cười của các vận động viên đã trở thành câu chuyện đẹp về tình yêu nước, lòng kiêu hãnh và khát vọng vươn lên của con người Việt Nam. Ở đó có tinh thần Việt Nam - bền bỉ, kiên cường; ý chí Việt Nam - không chịu lùi bước; và có niềm tự hào Việt Nam - rực sáng trong khoảnh khắc Quốc ca vang lên giữa đấu trường quốc tế.

Khi các vận động viên đặt tay lên ngực áo, nơi trái tim đang đập dưới lá cờ đỏ sao vàng, đó không chỉ là nghi thức, mà là lời khẳng định: Chúng tôi thi đấu không chỉ cho bản thân, mà cho Tổ quốc. Và chính họ bằng sự nỗ lực, bằng những câu chuyện đời thường dung dị mà xúc động đang viết tiếp hành trình đẹp đẽ của Thể thao Việt Nam tại SEA Games 33.

Hành trình ấy còn dài, nhưng ngọn lửa đã được thắp. Và ngọn lửa ấy, mỗi khi Quốc ca vang lên, sẽ rực sáng trong tim triệu người Việt Nam. ■

Bản lĩnh của "Những cô gái kim cương"

Đứng trước thử thách và áp lực lớn buộc phải thắng, các cô gái Việt Nam một lần nữa đã thể hiện bản lĩnh của nhà vô địch và ý chí "thép" của những chiến binh khi xuất sắc đánh bại Myanmar ở lượt trận cuối bảng B, qua đó hiên ngang tiến vào bán kết.

Thất bại 0-1 trước Philippines ở lượt trận thứ hai không chỉ mang lại sự tiếc nuối mà còn đặt đội tuyển nữ Việt Nam vào tình thế đầy áp lực trong cuộc đua giành vé vượt qua vòng bảng SEA Games 33. Thầy trò HLV Mai Đức Chung (3 điểm) chỉ có con đường duy nhất là phải thắng Myanmar (6 điểm) - đương kim á quân SEA Games mới có vé vào bán kết. Trong lúc khó khăn nhất, thử thách nhất, Hải Yến cùng các đồng đội đã thể hiện bản lĩnh, tinh thần tuyệt vời của người phụ nữ Việt Nam. Điều này thể hiện rõ khi chỉ trong 15 phút đầu trận, đội tuyển nữ Việt Nam đã khiến Myanmar choáng váng với 2 bàn thắng.

Chiến thắng 2-0 trước Myanmar là lời khẳng định mạnh mẽ rằng đội tuyển nữ Việt Nam vẫn giữ được uy danh của mình tại đấu trường khu vực, bất chấp những khó khăn về lực lượng hay sự cạnh tranh ngày càng gay gắt từ các đối thủ. Sự tỏa sáng của các trụ cột, sự tiến bộ của các gương mặt trẻ và tinh thần đoàn kết toàn đội đã tạo nên chiến quả xứng đáng. Các cô gái Việt Nam một lần nữa hiên ngang bước vào bán kết SEA Games, nơi thử thách còn lớn hơn đang chờ phía trước. Nhưng điều quan trọng là đội đã vượt qua giai đoạn khó khăn nhất với một tinh thần thép và phong độ cao.

Người hâm mộ có quyền tin rằng một lần nữa, các cô gái Việt Nam sẽ tiếp tục viết nên câu chuyện đầy cảm hứng. Con đường phía trước vẫn còn dài, nhưng chiến thắng thuyết phục trước Myanmar chắc chắn là liều "doping tinh thần" cực lớn, giúp thầy trò HLV Mai Đức Chung thêm tự tin và hưng phấn bước vào vòng đấu dành cho 4 đội mạnh nhất.

Đội tuyển nữ Việt Nam đã thể hiện được bản lĩnh của nhà vô địch Ảnh: NHƯ HUY

BẢO ANH

U22 Việt Nam hiên ngang vào bán kết

● KHẢI HƯNG

Đội tuyển U22 Việt Nam đã giành chiến thắng thuyết phục 2-0 trước U22 Malaysia, qua đó khép lại vòng bảng SEA Games 33 với vị trí dẫn đầu bảng B và tấm vé tiến thẳng vào bán kết.

U22 Việt Nam giành chiến thắng thuyết phục trước U22 Malaysia

Chiều 11.12, U22 Việt Nam bước vào lượt trận cuối với tâm thế thuận lợi. Chỉ cần một kết quả hòa, thầy trò HLV Kim Sang-sik sẽ cùng U22 Malaysia dắt tay nhau vào bán kết, đồng thời khiến đương kim vô địch U22 Indonesia phải dừng bước. Tuy vậy, đội bóng áo đỏ không chọn phương án an toàn. Ông Kim thực hiện ba điều chỉnh trong đội hình xuất phát: Quốc Cường, Phi Hoàng và Lê Viktor vào sân ngay từ đầu, thay cho Xuân Bắc, Thanh Nhàn và Quốc Việt.

Ngay sau tiếng còi khai cuộc, U22 Việt Nam nhanh chóng thiết lập thế chủ động. Các mũi tấn công do Đình Bắc dẫn dắt liên tục gây sức ép, trong khi đội hình U22 Malaysia giăng ra sơ đồ 5-4-1 với ý đồ giữ bằng được một kết quả hòa. Thế trận phòng ngự dày đặc ấy không tồn tại lâu. Phút thứ 6, Phi Hoàng đi bóng quyết đoán bên cánh trái tạo cơ hội để Quốc Cường xoay xở trong vòng cấm, buộc thủ thành Zulhilmi phải trổ tài. Chỉ 5 phút sau, sức ép ấy được cụ thể hóa bằng bàn thắng mở tỉ số, từ quả treo bóng nhịp nhàng của Đình Bắc, trung vệ Hiếu Minh bật lên đánh đầu chính xác, hạ gục toàn bộ hàng phòng ngự Malaysia.

Có bàn dẫn trước, U22 Việt Nam chủ động hạ thấp nhịp độ, chuyển sơ đồ 3-4-3 về 5-4-1 nhằm giữ sự an toàn tuyến dưới. Đến phút 17, Malaysia mới có cơ hội đáng kể đầu tiên, khi Danish Hakimi thoát xuống sau đường chọc khe nhưng thủ thành Trung Kiên kịp băng ra hóa giải. Nỗ lực dâng cao tìm bàn gỡ của đội bóng áo vàng mở ra nhiều khoảng trống phía sau hàng phòng ngự. Phút 22, từ tình huống chuyển đổi nhanh, Quốc Cường chọc khe để Đình Bắc dùng tốc độ vượt qua trung vệ đội trưởng Fazili trước khi căng ngang thuận lợi để Minh Phúc đệm bóng cận thành, nâng tỉ số lên 2-0. Bàn thắng cho thấy sự vượt trội rõ rệt của U22 Việt Nam trong từng lớp phối hợp cũng như khả năng tận dụng không gian.

Sự hưng phấn tiếp tục được duy trì bởi các học trò của HLV Kim Sang-sik. Phút 35, Viktor phá bẫy việt vị và tung cú sút hiểm nhưng không thắng được phản xạ của thủ môn Malaysia. Phút 44, Viktor tiếp tục tạo ra tình huống đột phá trong vòng cấm và bị phạm lỗi, song trọng tài Oman không cho U22 Việt Nam hưởng phạt đền. Kết thúc hiệp một, đội bóng áo đỏ áp đảo toàn diện, giữ thế trận chắc chắn và không cho đối thủ nhiều cơ hội tiếp cận khung thành của Trung Kiên.

Sau giờ nghỉ, U22 Việt Nam ưu tiên sự an toàn và kiểm soát. Khả năng tiếp cận cầu môn đối phương giảm bớt, cơ hội đáng kể nhất trong hiệp hai thuộc về cú dứt điểm vọt xà của Viktor ở phút 67. HLV Kim Sang-sik sau đó rút dần các trụ cột như Thái Sơn, Viktor, Văn Khang và Đình Bắc để giữ sức cho vòng bán kết. Các phương án thay người như Văn Thuận, Công Phương, Xuân Bắc và Ngọc Mỹ giúp duy trì sự ổn định ở tuyến giữa và hai biên.

Ở chiều ngược lại, U22 Malaysia không thể tổ chức được thế trận tấn công đủ mạnh. Bản thân họ cũng dè chừng việc dâng cao có thể khiến đội hình lộ quá nhiều khoảng trống, dẫn tới nhận thêm bàn thua, điều có thể ảnh hưởng lớn đến cơ hội trở thành đội nhì bảng có thành tích tốt nhất. Cơ hội đáng kể nhất họ tạo ra chỉ đến ở phút 83 với cú đánh đầu trúng tay Phi Hoàng. Tuy nhiên, trọng tài xác định hậu vệ U22 Việt Nam ở vào trạng thái bị động nên không thổi phạt đền.

Giữ vững lợi thế, U22 Việt Nam khép lại trận đấu bằng thắng lợi 2-0, vững vàng chiếm ngôi nhất bảng B. Trong khi đó, U22 Malaysia buộc phải chờ kết quả ở hai bảng đấu còn lại để biết liệu mình có thể đi tiếp hay không. ■

Đối thủ của U22 Việt Nam ở bán kết?

Sau hai lượt trận vòng bảng môn bóng đá nam SEA Games 33, U22 Việt Nam đã sớm giành vé vào bán kết với ngôi nhất bảng B. Câu hỏi còn lại, cũng là mối quan tâm lớn nhất của thầy trò HLV Kim Sang-sik lúc này là: Đội nào sẽ trở thành "nhì bảng xuất sắc nhất" - đối thủ của U22 Việt Nam ở vòng bán kết?

Theo điều lệ, ba đội nhất bảng và một đội nhì bảng có thành tích tốt nhất sẽ vào bán kết. Sau loạt trận đã đấu, cục diện cuộc đua vị trí nhì bảng được định hình khá rõ. Ở bảng B, U22 Việt Nam chắc chắn đứng đầu. U22 Malaysia xếp nhì với 3 điểm, hiệu số +1.

Với 3 điểm, hiệu số +1 cùng số bàn thắng khá tốt (4 bàn), U22 Malaysia đang là đội nhì bảng có chỉ số đẹp nhất. Nếu so với các đối thủ còn lại, đội bóng trẻ "Harimau Malaya" hiện đứng trên U22 Timor Leste nhì bảng A với 3 điểm nhưng hiệu số -3. Ở bảng C, cả U22 Indonesia lẫn U22 Myanmar đều chưa có điểm số nào, hiệu số lần lượt là -1 và -2.

Như vậy, nếu không xuất hiện biến động lớn ở lượt đấu cuối, U22 Malaysia đang là ứng viên số một cho tấm vé "nhì bảng xuất sắc nhất". Trong kịch bản đó, U22 Việt Nam sẽ gặp U22 Philippines, đội đã thắng cả U22 Indonesia và U22 Myanmar, giành ngôi nhất bảng C với 6 điểm, hiệu số +3.

Bảng C còn một trận chưa đấu giữa U22 Indonesia và U22 Myanmar. U22 Philippines đã hoàn thành vòng bảng với thành tích toàn thắng và chắc chắn đứng đầu, do đó cuộc đối đầu U22 Indonesia - U22 Myanmar chỉ còn ý nghĩa tranh vị trí nhì bảng và đua suất bán kết với U22 Malaysia.

Nhiều khả năng U22 Philippines sẽ là đối thủ của U22 Việt Nam tại bán kết

Hiện U22 Indonesia có 0 điểm, hiệu số -1, U22 Myanmar 0 điểm, hiệu số -2. Đội nào thắng sẽ có 3 điểm, trở thành nhì bảng C. Tuy nhiên, để vượt được U22 Malaysia, họ buộc phải thắng với cách biệt đủ lớn. Nếu U22 Indonesia thắng U22 Myanmar 1-0, thành tích của đội bóng xứ vạn đảo sau vòng bảng sẽ là 3 điểm, hiệu số 0. Khi đó, U22 Indonesia vẫn kém U22 Malaysia về hiệu số +1. Tương tự, nếu U22 Myanmar thắng tối thiểu, đội bóng này cũng chỉ cải thiện lên hiệu số -1 và khó lòng so sánh với U22 Malaysia.

Chỉ khi U22 Indonesia hoặc U22 Myanmar thắng đậm với cách biệt từ 3 bàn trở lên thì đội nhì bảng C mới có thể vượt trên U22 Malaysia về hiệu số bàn thắng bại, qua đó trở thành "nhì bảng xuất sắc nhất". Khi đó, U22 Việt Nam sẽ chạm trán U22 Philippines, còn U22 Indonesia hoặc U22 Myanmar (với tư cách nhì bảng xuất sắc) sẽ gặp U22 Thái Lan, đội nhất bảng A.

Trong trường hợp điểm số, hiệu số bàn thắng - thua và số bàn thắng đều bằng nhau, Ban tổ chức sẽ phải dùng tới chỉ số Fair Play để phân định đội nhì bảng xuất sắc nhất. Nếu hai đội vẫn bằng nhau cả về điểm, hiệu số, số bàn thắng lẫn chỉ số Fair Play, tấm vé bán kết sẽ được quyết định bằng bốc thăm.

NGỌC TRUNG

● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 33 ngõ 294/2 Kim Mã, phường Ngọc Hà, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 370/GP-BTTTT ngày 05/7/2016 của Bộ Thông tin và Truyền thông

● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798

● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam

GIÁ: 5.000đ

AUSTRALIA CẤM MẠNG XÃ HỘI VỚI NGƯỜI DƯỚI 16 TUỔI:

Nỗ lực không đơn lẻ

● DUY PHONG

Chính sách cấm mạng xã hội với người dưới 16 tuổi của Australia là tiên phong trên thế giới, nhưng không phải nỗ lực đơn lẻ. Nhiều quốc gia khác cũng đang đau đầu tìm lời giải cho bài toán tác động của mạng xã hội đến trẻ em, tuy cách tiếp cận có thể khác biệt.

Tại châu Âu, một số nước đã có quy định hạn chế độ tuổi phần nào tương tự. Liên minh châu Âu (EU), từ năm 2018 đã yêu cầu phải có sự đồng ý của cha mẹ khi xử lý dữ liệu người dùng dưới một độ tuổi nhất định, tùy nước quy định từ dưới 13 đến dưới 16 tuổi. Điều này có nghĩa thực tế ở Đức, Pháp và nhiều nước EU, trẻ dưới 16 tuổi muốn tạo tài khoản mạng xã hội hợp pháp thì cần cha mẹ cho phép. Tuy nhiên, khác với Australia, các nước này không cấm tuyệt đối, mà trách nhiệm cho phép hay không vẫn nằm ở phụ huynh. Tháng 11.2025, Nghị viện châu Âu thậm chí còn ra nghị quyết ủng hộ áp dụng độ tuổi tối thiểu 16 trên toàn EU cho mạng xã hội và các nền tảng video. Điều này cho thấy châu Âu đang nghiêng về hướng siết chặt hơn, có thể học tập mô hình của Australia ở tầm khu vực. Anh Quốc cũng đang "theo dõi sát" động thái của Australia để cân nhắc chính sách tuổi truy cập mạng xã hội của riêng họ.

Đan Mạch đang xúc tiến luật cấm dưới 15 tuổi, nhưng đáng chú ý dự thảo của họ cho phép trẻ 13-14 tuổi dùng mạng xã hội nếu có cha mẹ đồng ý. Nghĩa là Đan Mạch chọn cách dung hòa giữa cấm tuyệt đối và cho phụ huynh tự quyết. Na Uy và Malaysia nằm trong số những nước công khai tuyên bố sẽ noi gương Australia sớm nhất. Điều này phần nào phản ánh một làn sóng chính sách toàn cầu, đó là các chính phủ nhận ra đây là vấn đề chung và Australia vừa mở đường cho một giải pháp táo bạo.

Ngược lại, một số quốc gia chọn cách tiếp cận mềm dẻo hơn thay vì cấm hoàn toàn. Tại Mỹ, dù chưa có luật liên bang, nhưng nhiều bang đã bắt đầu áp dụng quy định mới: Utah, Texas, Arkansas, Louisiana… yêu cầu mạng xã hội phải xác minh độ tuổi và có sự đồng thuận của phụ huynh cho người dùng vị thành niên. Florida thậm chí ban hành lệnh cấm trẻ dưới 14 tuổi sử dụng một số nền tảng, nhưng độ tuổi này thấp hơn so với Australia và cũng có những ngoại lệ nhất định. Tuy vậy, các nỗ lực tại Mỹ đang vấp phải thách thức pháp lý từ các công ty công nghệ và tổ chức tự do dân sự, do lo ngại vi phạm quyền tự do ngôn luận theo Hiến pháp.

Ngoài ra, nhiều quốc gia tập trung vào giải pháp bổ trợ thay vì cấm. Thí dụ Hàn Quốc và Hà Lan ban hành lệnh cấm sử dụng điện thoại thông minh trong trường học để giảm phân tâm, thay vì cấm hoàn toàn ngoài xã hội. Nhiều nước cũng thông qua luật buộc nền tảng phải bổ sung tính năng kiểm soát của phụ huynh, giới hạn thời gian sử dụng cho tài khoản trẻ em. Trung Quốc đã từ lâu thực hiện các chính sách mạnh tay như giới hạn giờ chơi game online cho trẻ dưới 18 (chỉ được chơi vài giờ cuối tuần) và yêu cầu dùng tên thật, xác minh danh tính khi đăng ký dịch vụ trực tuyến. Cách làm của Trung Quốc cũng nhằm mục đích chống nghiện và bảo vệ thanh thiếu niên, nhưng được triển khai trong môi trường quản lý chặt chẽ và ít tranh luận công khai hơn.

Tựu trung, cộng đồng quốc tế đang hướng sự chú ý về "thí nghiệm" tại Australia. Thành công hay thất bại của lệnh cấm này, sẽ cung cấp bài học quan trọng cho các nước khác trong việc định hình chính sách. Nếu Australia chứng minh được việc cấm mạng xã hội dưới 16 tuổi giúp cải thiện rõ rệt đời sống giới trẻ, có thể tạo ra làn sóng nối gót. Ngược lại, nếu chính sách phát sinh nhiều vấn đề và phản tác dụng, các nước sẽ cân nhắc giải pháp khác cân bằng hơn. ■

Nhiều quốc gia đang đi tìm lời giải cho bài toán tác động của mạng xã hội đến trẻ em

CÂU CHUYỆN VĂN HÓA

Lần đầu tiên vinh danh ẩm thực quốc gia

● THANH HÀ

Loan tin vào hôm thứ Tư, Thủ tướng Italia Giorgia Meloni xác nhận ẩm thực của nước này đã được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên Hợp Quốc (UNESCO) vinh danh là Di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại. Đặc biệt, đồ ăn, thức uống riêng lẻ được UNESCO vinh danh nhiều, nhưng trên thế giới chưa có nền ẩm thực của một quốc gia nào được UNESCO đưa vào danh sách Di sản văn hóa phi vật thể của nhân loại và đây là lần đầu tiên.

Vị thế này đánh dấu sự kết thúc thành công của chiến dịch kéo dài 3 năm do Bộ Nông nghiệp Italia tiến hành nhằm công nhận phương thức trồng trọt, thu hoạch, chế biến và phục vụ thực phẩm truyền thống của quốc gia. "Việc nấu nướng ở Italia không chỉ đơn thuần là nhu cầu dinh dưỡng mà còn trở thành một hoạt động thường nhật phức tạp và đa tầng", Pier Luigi Petrillo, một trong những người viết đề xuất của Italia đã nhận định trong hồ sơ ban đầu. Nhấn mạnh hơn, Thủ tướng Italia Giorgia Meloni cho biết: "Chúng ta là những người đầu tiên trên thế giới nhận được sự công nhận này, điều tôn vinh con người và bản sắc của chúng ta", đồng thời lý giải: "Bởi vì, đối với người Italia, ẩm thực không chỉ là thức ăn hay một bộ sưu tập công thức nấu ăn. Nó còn hơn thế nữa, là văn hóa, truyền thống, công việc và của cải".

Đất nước hình chiếc ủng đã xuất khẩu 70 tỉ euro sản phẩm nông nghiệp thực phẩm, và là nền kinh tế hàng đầu ở châu Âu về giá trị gia tăng nông nghiệp. Những đóng góp trước đây của nước này vào danh sách di sản văn hóa phi vật thể bao gồm rung chuông bằng tay (2024), hát opera (2023), săn bắt và khai thác nấm cục (2019), những người làm bánh pizza Napoli (2017) và các lễ hội rước kiệu lớn trên vai (2013).

Danh hiệu của UNESCO được trao trong bối cảnh nước này đang đau đầu trong công cuộc đấu tranh chống lại nạn thực phẩm "giả", từ các loại sốt carbonara đóng lọ bán tại châu Âu đến dầu ô liu pha tạp, hay những sản phẩm gắn tên Italia nhưng không hề sản xuất tại đây. Danh hiệu này cũng được xem như một công cụ để chống lại những bên lợi dụng giá trị thương hiệu "Made in Italia", đồng thời tạo thêm việc làm, thúc đẩy kinh tế địa phương và gìn giữ những truyền thống mà UNESCO vừa vinh danh.

Bởi không còn đơn thuần là đồ ăn thức uống nữa, đúng như lời của bà Thủ tướng, "là văn hóa, truyền thống, công việc và của cải". Với sức mạnh mềm này, chắc chắn nền công nghiệp ẩm thức này không chỉ dừng lại con số xuất khẩu 70 tỉ euro. Hơn thế nữa, "hữu xạ tự nhiên hương", hình ảnh về một đất nước giàu bản sắc văn hóa, với một nền ẩm thực phong phú, đặc sắc sẽ tiếp tiếp được lan tỏa. ■

Phụ nữ ngày càng giữ vai trò trung tâm

Danh sách 100 Phụ nữ quyền lực nhất thế giới năm 2025, do tạp chí Forbes vừa công bố tiếp tục khẳng định một thực tế quan trọng: Phụ nữ đang giữ vai trò trung tâm trong việc định hình các hệ thống nền tảng của thập kỷ tới, từ công nghệ, chính trị đến tài chính toàn cầu.

Năm nay, vị trí số 1 thuộc về bà Ursula von der Leyen, Chủ tịch Ủy ban châu Âu. Đảm nhiệm vai trò dẫn dắt trong bối cảnh châu Âu đối mặt nhiều thách thức về năng lượng, quốc phòng và tiền tệ, bà tiếp tục được đánh giá là nhân vật có ảnh hưởng lớn nhất. Xếp ngay sau là Chủ tịch Ngân hàng Trung ương châu Âu Christine Lagarde, người giữ vai trò trọng yếu trong việc điều hướng chính sách tiền tệ của khu vực. Bà Sanae Takaichi, nữ Thủ tướng đầu tiên của Nhật Bản, được xếp hạng 3. Bà đang điều hành nền kinh tế trị giá 4.200 tỉ USD, giữa cuộc cạnh tranh bán dẫn và những biến động địa chính trị Đông Á.

Theo giới phân tích, danh sách năm nay phản ánh một sự thật quan trọng đó là phụ nữ đang dẫn dắt các hệ thống sẽ định hình thập kỷ tới, nhưng mức độ tham gia các vị trí quyền lực cao nhất vẫn chưa tương xứng với tầm ảnh hưởng sâu rộng của họ.

L.YẾN